

Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutukset Järvenpään rikostutkintaan

Roni Järvi ja Jeremias Koskimäki

11/2021

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Roni Järvi ja Jeremias Koskimäki

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Pekka Björk ja Antti Jääskeläinen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Järvenpään vuonna 1978 valmistuneen poliisiaseman poliisivankila suljettiin lopullisesti keväällä vuonna 2020. Tästä johtuen Järvenpään, Keravan ja Tuusulan alueella kiinniotetut kuljetetaan nykyään joko Hyvinkään, Porvoon tai Vantaan poliisivankilaan. Järvenpään rikostutkijat liikkuvat tänä päivänä näiden kolmen poliisivankilan välillä suorittamassa oman alueensa kiinniotettujen henkilöiden kuulusteluja. Kuulustelut tapahtuvat pääsääntöisesti kuitenkin Hyvinkään poliisivankilalla.

Opinnäytetyömme on tutkimuksellinen ja tarkastelemme siinä Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutuksia rikostorjuntaan. Opinnäytetyön alussa avaamme hiukan rikostorjuntaa ja sen käsitteitä yleisesti, jotta lukijan ymmärrys aiheesta on kokonaisvaltaisempi. Tämän jälkeen selvitämme haastatteluiden kautta, miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut yksittäisen rikostutkijan sekä ryhmänjohtajan työtehtäviin sekä millaisia henkilökohtaisia ajatuksia heillä on Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta.

Toteutimme tiedonkeruun laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Haastattelimme miehistöä ja alipäällystä Järvenpään rikostorjuntasektorilta ja teimme saamistamme vastauksista yhteenvedon, jossa analysoimme ja pohdimme poliisivankilan sulkemista ja sen vaikutuksia jokapäiväiseen työntekoon, eli rikosten tutkimiseen ja selvittämiseen. Tarkoituksenamme on tuoda ilmi nimomaisesti henkilöstön mielipiteitä ja kokemuksia asiasta.

Tekemiemme haastatteluiden tuloksena saimme arvokasta tietoa Järvenpään rikostutkinnassa työskentelevien tutkijoiden ja ryhmänjohtajien näkemyksistä sekä kokemuksista poliisivankilan sulkemisen jälkeisestä työskentelystä Järvenpään poliisiasemalla. Haastateltavat pääsivät kertomaan ja käsittelemään näkökantojaan haastatteluissa nimettömänä, joka mahdollisti vastausten olevan suoria ja rehellisiä. Haastatteluista kävi ilmi, että henkilöstön suhtautuminen poliisivankilan sulkemiseen on ollut lähes poikkeuksetta negatiivinen, eikä positiivisia puolia tuntunut juurikaan löytyvän.

Opinnäytetyömme lopullisena päämääränä olikin tuottaa haastatteluiden pohjalta kattava ja puolueeton yhteenveto Järvenpään rikostutkinnassa työskentelevien poliisihenkilöiden mielipiteistä ja kokemuksista poliisivankilan sulkemisesta. Haastatteluita voisi mahdollisesti hyödyntää esimerkiksi jollain muulla poliisiasemalla, silloin kun mietitään kokonaiskuvaa poliisivankilan sulkemisen vaikutuksista. On kuitenkin tärkeä muistaa, että tarkastellessa poliisivankilan sulkemiseen johtavia syitä, on vaikuttavia tekijöitä useita ja tilanteen ollessa monimuotoinen ja haastava, tulisi tarkastella myös poliisivankilasta aiheutuvia kustannuksia.

Opinnäytetyöstämme selviää, että Järvenpään tutkijat kulkevat usein Hyvinkään poliisivankilalle suorittamaan kuulusteluja. Tähän ei ole keräämiemme tietojen mukaan keksitty pysyvää tai vähemmän henkilöstöä kuormittavaa ratkaisua. Haastatteluiden pohjalta päätelmämme on, ettei nykyinen toimintamalli ole paras mahdollinen henkilökunnan näkökulmasta, joten matkustamisesta aiheutuvia kustannuksia sekä sidonnaisaikoja voisi tarkastella kestävämmän toimintamallin löytämiseksi.

Sivumäärä: 50

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2021

Avainsanat: Poliisivankila, rikostorjunta, rikostutkinta, kiinniotettu, Järvenpää, sulkeminen, matkustus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	7
1.1 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet.....	8
1.2 Aiemmat tutkimukset aiheesta	9
1.3 Tutkimuksen luotettavuus ja ongelmat	12
1.4 Tutkimusmenetelmä.....	12
1.5 Tutkimuslupa	13
1.6 Opinnäytetyön rakenne	14
2 Rikostutkinta yleisesti	15
2.1 Rikostutkinta	15
2.2 Esitutkinta ja sen osat	15
2.2.1 Esitutinnan aloittaminen.....	17
2.2.2 Kuulustelut	18
2.2.3 Todistelu.....	19
2.2.4 Esitutkintapöytäkirja.....	20
2.3 Yleiskatsaus Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen.....	21
2.4 Rikostorjuntasektorit Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella.....	22
2.5 Järvenpään poliisiaseman rikostutkinta.....	22
2.6 Vapautensa menettäneet henkilöt.....	23
3 Järvenpään poliisiasema	25
3.1 Yleistietoa poliisivankiloista.....	25
3.2 Järvenpään poliisivankila	25

3.3 Järvenpään poliisivankilan tarkastus.....	25
3.4 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen	26
4 Haastattelukysymykset ja haastatteluiden suorittaminen	28
4.1 Ryhmänjohtajien kysymykset.....	29
4.1.1 Miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut päivittäiseen työntekoosi?	29
4.1.2 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työhyvinvointiisi tai esimerkiksi työnkuormittavuuteen?	30
4.1.3 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi sisäiseen työilmapiiriin?	30
4.1.4 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi käytettävissä oleviin henkilöstöresursseihin?	31
4.1.5 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi tutkittavina olevien juttujen pöytäkirjojen valmistumiseen?	31
4.1.6 Millaisia negatiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?	32
4.1.7 Millaisia positiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?	32
4.2 Tutkijoiden kysymykset	33
4.2.1 Miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut päivittäiseen työntekoosi?	33
4.2.2 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työhyvinvointiisi tai esimerkiksi työnkuormittavuuteen?	34
4.2.3 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi sisäiseen työilmapiiriin?	35
4.2.4 Onko kiinniotettujen henkilöiden kuulustelujen määrä vähentynyt yleisesti Järvenpään poliisivankilan sulkeutumisen jälkeen?	35
4.2.5 Kuinka paljon kuluu keskimääräisesti työaikaasi yhden kuulustelun suorittamisessa Hyvinkään poliisiasemalla sisältäen työpisteeltäsi lähdön siihen, kun palaat takaisin?	36
4.2.6 Millaisia negatiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?	36
4.2.7 Millaisia positiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?	37

5 Tulokset.....	38
6 Johtopäätökset ja tutkimuksen luotettavuus.....	40
6.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	40
6.2 Johtopäätökset	40
6.3 Jatkotutkimusehdotukset.....	41
7 Pohdintaa	43
7.1 Pohdintaa ryhmänjohtajien haastatteluista.....	43
7.2 Pohdintaa tutkijoiden haastatteluista.....	44
7.3 Pohdintaa opinnäytetyöprosessista.....	47
7.4 Tutkimuksen luotettavuus	48
7.5 Yhteenveto tutkimuksesta.....	48
LÄHTEET	49

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää, millä tavalla Järvenpään poliisiaseman yhteydessä toimineen poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut Järvenpään rikostorjuntasektorin toimintaan. Järvenpään poliisiasema on osa Itä-Uudenmaan poliisilaitosta, johon kuuluu Järvenpään poliisiaseman lisäksi aktiivisessa poliisitoiminnassa olevat Vantaan pääpoliisiasema, Hyvinkään poliisiasema sekä Porvoon poliisiasema.

Olemme päässeet poliisin perustutkintoon kuuluvalla kymmenen kuukauden mittaisella työharjoittelujaksolla työskentelemään niin rikostutkinnassa kuin valvonta- ja hälytyssektorilla Järvenpään poliisiasemalla. Työskennellessämme molemmilla sektoreilla huomasimme, että molemmissa nousi esille yksi ja sama asia, joka vaikutti merkittävästi päivittäiseen työntekoon. Tämä asia oli poliisivankilan sulkeminen ja näin ollen sen puuttuminen Järvenpään poliisiasemalta.

Työharjoittelumme aikana Järvenpään poliisivankila ei siis ollut enää toiminnassa, joten emme tiedä millaista rikostutkijan työskentely on ollut poliisivankilan ollessa toiminnassa Järvenpäässä. Tämän vuoksi meidän henkilökohtainen kannanottomme ei ole hyödyllinen näkökulma tutkimuksen kannalta. Oletuksemme kuitenkin on, että poliisivankilan sulkemisella on ollut jonkin verran negatiivisia vaikutuksia työntekijöiden työhön. Tämä johtuu siitä, että työharjoittelumme aikana keskustelu aiheen ympärillä on yleisesti ollut paljolti sulkemista vastaan, jonka johdosta saimmekin idean tähän tutkimukseen. Uskomme myös, että positiivisia vaikutuksia voi olla esimerkiksi poliisivankiloille matkustamisen tuoma vaihtelu päivittäiseen työrytmiin. Haluamme selvittää Järvenpään rikostorjunnan henkilökunnan todelliset mielipiteet asiasta kootusti, emmekä yleisen kahvipöytäkesustelun pohjalta.

Aiheesta on tehty opinnäytetyö valvonta- ja hälytyssektorin näkökulmasta vuonna 2020. Meidän opinnäytetyömme käsittelee pintapuolisesti samaa aihealuetta, mutta syventyy tarkastelemaan asiaa nimenomaan rikostorjuntasektorin näkökulmasta. Mietimme aluksi myös muiden Itä-Uudenmaan poliisiasemien työntekijöiden haastattelemista asiasta, mutta silloin aihe olisi mielestämme kasvanut liian laajaksi ja lopputuloksena olisi ollut vain pintaraapaisu aiheesta. Tavoitteenamme on pohtia asiaa syvällisesti ja monesta näkökulmasta.

Tutkimuksemme rakentuu Järvenpään rikostutkinnassa poliisin virassa työskentelevien henkilöiden haastatteluiden avulla. Pyrimme erilaisten haastattelukysymyksien avulla selvittämään, millä tavalla Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut työntekijöiden päivittäiseen työntekoon ja työhyvinvointiin sekä millaisia muita, positiivisia tai negatiivisia asioita poliisivankilan sulkemisella on ollut. Pyrimme haastattelemaan miehistöä ja alipäällystää selvittääksemme myös sen, millä tavoin poliisivankilan sulkeminen on heijastunut eri asemissa työskentelevien työtehtäviin.

1.1 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet

Tutkimuksemme pääkysymys on se, millä tavoin Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut Järvenpään poliisiaseman rikostorjuntasektorin työhön.

Tutkimusidean saadessamme päätimme, että tutkimus tulee keskittymään jollakin tavoin Järvenpään poliisiaseman sulkemisen vaikutuksiin. Heti aiheeseen perehdyttyämme huomasimme, että aiheesta on tehty jo opinnäytetyö valvonta- ja hälytystoiminnan näkökulmasta Roni Kokkolan ja Eeli Ylikarjulan toimesta. Kyseinen opinnäytetyö on julkaistu marraskuussa 2020.

Myös Pauliina Kauhanen on tehnyt vuonna 2019 opinnäytetyön aiheesta Jyväskylän poliisivankilan sulkemisen seuraukset. Kauhasen opinnäytetyössä sulkemista käsiteltiin kuljetuksiin käytetyn ajan ja kustannuksien näkökulmasta. Myös tästä syystä päätimmekin, että otamme aiheeksemme rikostorjunnan näkökulman. Pohdimme, josko tutkisimme Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutuksia myös muilla Itä-Uudenmaan poliisiasemilla, mutta päätimme keskittyä Järvenpään rikostutkintaan, jotta aihe ei kasvaisi liian laajaksi. Tutkimuskysymyksemme on mielestämme sopivan laajuinen sekä mielenkiintoinen.

Haluamme selvittää onko poliisivankilan sulkemisella ollut todella niin paljon negatiivisia vaikutuksia, kuten yleinen käsityksemme on vai onko sulkemisella ollut myös positiivisia vaikutuksia, jotka ovat syystä tai toisesta jääneet huomioimatta. Onko olemassa esimerkiksi joitakin vaikutuksia, jotka eivät välttämättä heijastu miehistötasolle. Aihetta onkin mielestämme hyvä tarkastella sekä miehistön että alipäällystön näkökulmasta, jotta yhteenvedosta saadaan mahdollisimman kattava. Oletamme alipäällystön haastattelun tuovan mielenkiintoista näkökulmaa myös käytössä olevista resursseista ja niihin kohdistuvista vaikutuksista sekä myös muista heidän työnkuvaansa vaikuttaneista seikoista.

Uskomme, että poliisivankilan sulkemisella on kuitenkin ollut enemmän vaikutusta miehistöön kuin alipäällystöön. Syy tälle on se, että miehistöön kuuluvat henkilöt ovat niitä, joiden työntekoon poliisivankilan puuttuminen vaikuttaa kaikkein konkreettisimmin. Juuri he matkustavat muiden kaupunkien poliisivankiloihin suorittamaan kuulusteluita. Suurimmaksi negatiiviseksi syyksi arvelemmekin jatkuvan matkustamisen tarpeen ja siihen kuluvan ajan.

Toisena tutkimuskysymyksenä meillä on se, kuinka Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut Järvenpään rikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden työhyvinvointiin ja työn kuormittavuuteen. Uskomme, että osa on kokenut poliisivankilan sulkemisen nostaneen työn kuormittavuutta ja uskomme tämän johtuvan jatkuvasta

matkustamisesta eri poliisivankiloille. Olettamuksemme on myös, että osan mielestä esitutkintapöytäkirjojen valmistuminen on hidastunut, mikä on lisännyt työtaakkaa.

Esimerkkinä rikostutkijan työtehtävistä mainittakoon tilanne, jossa Järvenpään valvonta- ja hälytystoiminnan sektori on suorittanut rikosperusteisen kiinnioton työpäivän aikana ja toimittanut kiinniotetun Hyvinkään poliisivankilaan. Järvenpäässä olevan rikostutkijan tehtäväksi tulee tällöin kiinniotetun kuulustelu eli tutkijan on pakattava työvarusteensa ja lähdettävä Järvenpäästä Hyvinkäälle. Uskomme, että tähän kiteytyykin se suurin negatiivinen vaikutus, jonka Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta on syntynyt. Ennen edellä mainitun esimerkkitapauksen kuulustelun olisi Järvenpäässä työskentelevä tutkija voinut oletettavasti hoitaa 15–20 minuutissa, mutta tällä hetkellä saman tapauksen hoitamiseen menee noin 2–3 tuntia. Toivommeekin saavamme miehistöä haastatella faktuaalista tietoa myös tällaisesta näkökulmasta.

Tavoitteenamme on luoda yhtenäinen kokonaisuus tutkimuksesta haastatteluja sekä muita lähteitä hyödyntämällä. Tutkimukseen tulee syntyä selkeät johtopäätökset työntekijöiden mielteistä. Tavoitteenamme on myös lopussa arvioida tuotostamme laadullisesti ja työmme luotettavuutta. Tutkimuksen avulla voimme saada tietoa siitä, kuinka poliisivankilan puuttuminen Järvenpään poliisiasemalta vaikuttaa työntekijöiden jokapäiväiseen työskentelyyn sekä työhyvinvointiin. Tutkimuksesta saadaan myös arvokasta tietoa sille varalle, jos jollakin muulla poliisiasemalla suunnitellaan poliisivankilan sulkemista.

1.2 Aiemmat tutkimukset aiheesta

Tutkimusidean saadessamme päätimme, että tutkimus tulee keskittymään jollakin tavoin Järvenpään poliisiaseman sulkemisen vaikutuksiin. Heti aiheeseen perehdyttyämme huomasimme, että aiheesta on tehty jo opinnäytetyö valvonta- ja hälytystoiminnan näkökulmasta Roni Kokkolan ja Eeli Ylikarjulan toimesta. Kyseinen opinnäytetyö on julkaistu marraskuussa 2020.

Myös Pauliina Kauhanen on tehnyt vuonna 2019 opinnäytetyön aiheesta Jyväskylän poliisivankilan sulkemisen seuraukset. Kauhasen opinnäytetyössä sulkemista käsiteltiin kuljetuksiin käytetyn ajan ja kustannuksien näkökulmasta. Myös tästä syystä päätimmekin, että otamme aiheeksemme rikostorjunnan näkökulman. Pohdimme, josko tutkisimme Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutuksia myös muilla Itä-Uudenmaan poliisiasemilla, mutta päätimme keskittyä Järvenpään rikostutkintaan, jotta aihe ei kasvaisi liian laajaksi. Tutkimuskysymyksemme on mielestämme sopivan laajuinen sekä mielenkiintoinen.

Kauhasen (2019) opinnäytetyö ja tutkimus perehtyi vapautensa menettäneiden ja juopuneiden kuljetuksiin käytetyn ajan ja kustannuksien ympärille. Jyväskylän poliisivankila suljettiin 15.01.2018

sisäilmaongelmien vuoksi. Tämän jälkeen Jyväskylän poliisivankilan sijaan vapautensa menettäneet kuljetettiin Jämsään, Saarijärvelle tai tarvittaessa jopa Tampereelle. Jyväskylästä Jämsään tai Saarijärvelle on matkaa noin 120 kilometriä edestakaisin, kun Tampereelle taas lähes 300 kilometriä. (Kauhanen 2019, 6–7).

Kauhanen käytti tutkimuksessaan Sisäasiainministeriön (2011) laskukaavaa, jonka mukaan yhden partion tuntikustannus on poliisiauton kustannukset mukaan laskien 143 euroa. Jyväskylän poliisi-asemalla perustettiin väliaikainen putka juhannuksena 2018, jossa oli tilaa noin 10 juopuneelle henkilölle. Tutkimuksessa käytettiin vertailukohtina vuoden 2017 lokakuuta, jolloin poliisivankila oli vielä käytössä, maaliskuuta 2018, jolloin poliisivankila oli suljettu eikä väliaikaista putkaa ollut käytössä sekä heinäkuuta 2018, jolloin poliisivankila oli suljettu, mutta väliaikainen putka oli käytössä. Kuljetusmatkojen pidentyessä luonnollisesti myös kuljetusajat pidentyivät. Tutkimuksessa päädyttiin siihen tulokseen laskukaavan mukaan, että kokonaiskustannukset kasvoivat verrattuna poliisivankilan ollessa käytössä 15 000 eurolla maaliskuussa 2018 ja 8000 eurolla heinäkuussa 2018, jolloin väliaikainen poliisivankila oli käytössä. (Kauhanen 2019, 18–20).

Vapautensa menettäneiden ja juopuneiden kuljetuksia hoitaa valvonta- ja hälytyssektori. Kauhasen tutkimus ei siis keskittynyt pääasiassa rikostutinnan kokemuksiin poliisivankilan sulkemisesta. Tutkimuksessa mainittiin kuitenkin se, että tutinnan puolella ennen kuulusteltavat oli helppo hakea kuulusteluun samojen seinien sisältä, kun poliisivankilan sulkemisen jälkeen kuulustelut tuli hoitaa Jämsässä tai Saarijärvellä. (Kauhanen 2019, 7).

Roni Kokkolan ja Eeli Ylikarjulan tutkimus on toinen aiheesta tehty opinnäytetyö. Kokkolan ja Ylikarjulan opinnäytetyön aihe on Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutukset kenttätoiminnan näkökulmasta. Aihe on siis melko lailla samanlainen kuin Kauhasen, mutta asiaa käsitellään Järvenpään poliisiaseman näkökulmasta Jyväskylän sijaan. Kauhasen opinnäytetyöstä poiketen Kokkolan ja Ylikarjulan tutkimuksessa oli käytetty myös haastatteluita. Kuten opinnäytetyön nimestäkin selviää, käsitellään aihetta valvonta- ja hälytyssektorin näkökulmasta (Kokkola & Ylikarjula 2020).

Tutkimuksessa on kaksi tutkimuskysymystä. Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä on selvittää, mitä kuljetusajoille tapahtui Järvenpään poliisivankilan sulkemisen jälkeen. Toisena tutkimuskysymyksenä oli selvittää, millaisia mielipiteitä Järvenpään poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorin työntekijöillä oli aiheesta. (Kokkola & Ylikarjula 2020, 15–16).

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli siis melko lailla sama kuin Kauhaselle. Tilastojen avulla selvitettiin, mitä oli tapahtunut kuljetusajoille ja 34- tehtävän eli juopuneen henkilön keskimääräiselle suoritusajalle. Tutkimuksessa vertailtiin vuotta 2019 vuoteen 2020. Kuljetusaika minuutteina ei ollut tutkimuksen mukaan erityisesti kasvanut vuonna 2020 verrattuna 2019, vaan molempina vuosina oli

tiettyinä kuukausina enemmän mennyt aikaa kuljetuksiin toiseen vuoteen verrattuna. Kuljetusaikaa oli kuitenkin käytetty vuonna 2020 enemmän kokonaisuudessaan. 34- tehtävien keskimääräinen suoritusaika ei myöskään ole kumpanakaan vuonna toista korkeampi. Kuten tutkimuksessa mainittiin, saattaa tämä perustua siihen, että kuljetuksia on tehty enemmän kotiin tai muualle, jolloin matka on lyhyempi ja täten tehtävän suoritusaika lyhenee. (Kokkola & Ylikarjula 2020).

Tutkimuksessa otettiin huomioon korona-ajan alkaminen kohtalaisen hyvin. Mielestämme on hiukan ongelmallista tehdä tällaista tutkimusta, jossa verrataan aikoja, jotka ovat täysin erilaisia esimerkiksi vapaa-ajan näkökulmasta, joka taas on verrannollinen suoraan poliisin työhön. Tutkimuksessa myös haastateltiin kenttätyöntekijöitä ja lopputulos oli se, että Järvenpään poliisivankilan sulkemisessa oli oikeastaan vain negatiivisia vaikutuksia henkilöstön mielestä. (Kokkola & Ylikarjula 2020).

Mielestämme Kauhasen tai Kokkolan ja Ylikarjulan tutkimus ei sulje pois meidän aiheitamme, koska samaa asiaa on tutkittu täysin eri kantilta. Molemmat tutkimukset ovat painottuneet valvonta- ja hälytyssektorien toimeen. On myöskin mielenkiintoista vertailla keskenään kentän ja tutkinnan näkökulmaa, joten voimme hyödyntää Kokkolan ja Ylikarjulan tutkimusta myös omassa työssämme.

Kokkolan ja Ylikarjulan suorittamissa haastatteluissa Järvenpään poliisiaseman valvonta- ja hälytystoiminnan henkilökunnalle oli havaittavissa selkeitä eroja päällystön, alipäällystön ja miehistön välillä. Päällystöstä toinen kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että poliisivankilan sulkeminen oli hyvä asia vastuukysymysten ja resurssoinnin kannalta, sillä poliisivankila oli vanha ja sen paloturvallisuudessa oli puutteita. Molemmat päällystöstä olivat sitä mieltä, että nykyään kun poliisivankilaa ei enää ole, täytyy käytettävissä oleviin resursseihin kiinnittää enemmän huomiota ja huomioida myös partioiden kuljetuksiin käytettävä aika, joka luonnollisesti sitoo partiota tietyn ajan.

Alipäällystön vastaukset olivat hyvin yhtäläisiä keskenään ja niissä ilmeni enimmäkseen huolta tilanteen kestämyydestä Järvenpään alueen ollessa kasvavaa. Positiivisena mainittiin se, että kun poliisivankilaa ei enää Järvenpäässä ole niin sen työllistävä vaikutus kiinniotettujen osalta on vähentynyt.

Miehistön vastauksissa ilmeni pääsääntöisesti negatiivisia kokemuksia, niistä mainittakoon pidentetyt kuljetusajat, joilla on suoranainen vaikutus työturvallisuuteen, kun mahdollinen tukipartio on kiinni kuljetustehtävällä. Työn rasittavuus ja yleinen motivaatio työntekoon tuotiin myös negatiivisessa näkökulmassa ilmi.

Oma tutkimuksemme tuo tähän uutta näkökulmaa rikostorjuntasektorin puolelta, jossa työtehtävät ovat varsin erilaisia, mutta ovat myös yhtä lailla poliisivankilan puuttumisen vaikutusten kohteena. On mielestämme erittäin tärkeää saada myös tutkijoiden mielipide asiasta, sillä myös he joutuvat käyttämään paljon työaikaa esimerkiksi matkustamiseen Hyvinkäälle kuulemaan kiinnostettuja. Tutkimuksemme on myös tavoitteena tuoda ilmi, mikäli rikostorjuntapuolen vastauksissa koetaan suuria ristiriitoja valvonta- ja hälytystoimintasektorin vastauksien kanssa.

1.3 Tutkimuksen luotettavuus ja ongelmat

Aina tutkimusta tehdessä on hyvä muistaa se tosiasia, että tutkimuksen lopputulos ei välttämättä ole luotettava eikä todellakaan absoluuttinen totuus. Sille on erilaisia syitä, kuten tutkimuskoon liian pieni määrä tai, ettei vastaajissa ole tarpeeksi vaihtuvuutta. Nämä ongelmat kuitenkin liittyvät enemmän määrälliseen tutkimukseen, kuin laadulliseen tutkimukseen.

Suurimmaksi luotettavuuden ongelmaksi näemme sen, että Järvenpään rikostutkinnassa ei ole työntekijöitä erityisen paljon, joten haastatteluun vastanneet tuntevat toisensa ja saattavat jutella kyselyistä toistensa kanssa. Tämä voi aiheuttaa sitä, että vastanneiden mielipiteet sekoittuvat keskenään. Mahdollisena ongelmana, joka johtuu suhteellisen pienestä haastateltavien määrästä, on myös se, ettemme välttämättä saa tarpeeksi erilaisia näkökulmia vaan vastaukset voivat olla hyvin samanlaisia keskenään.

Haastattelututkimuksen ongelmaksi näemme lisäksi sen, että kaikki haastateltavat eivät välttämättä ole täysin motivoituneita vastaamaan haastatteluihin ja vastaukset voivat jäädä lyhyeksi tai muulla taivon puutteellisiksi. Jokainen haastateltava on mukana täysin vapaaehtoisesti, joten tämän ongelman ei tulisi olla merkittävä, mutta aina on olemassa ihmisiä, jotka eivät kehtaa kieltäytyä osallistumisesta, mutta vastaavat sitten suppeasti kysymyksiin.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi valitsimme kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen. Aiheemme tutkimusmenetelmäksi sopii parhaiten kvalitatiivinen, koska haastattelut ovat tehokas keino saada tarkempaa tietoa työntekijöiden henkilökohtaisista mielipiteistä. Tutkimus olisi ollut mahdollista suorittaa myös kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella, mutta mielestämme se olisi ollut huonompi vaihtoehto. Tämän perustelemme sillä, että otantakoko olisi ollut melko pieni, koska Järvenpään rikostutkinnassa on yhteensä alle 20 työntekijää. Halusimme myös saada yksilöllisempää tietoa siitä, mitkä asiat ovat muuttuneet, joten määrällinen tutkimus ei myöskään siksi ollut sopiva menetelmä meille. Tietystikään kvalitatiivinen tutkimus ei olisi sulkenut pois kvantitatiivista tutkimusta, vaan niitä voisi hyödyntää myös limittäin (Alasuutari, 23, 2011).

Mitä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus? Yleensä paras keino perehtyä siihen, mitä kvalitatiivinen tutkimus tarkoittaa, on perehtyä ensin kvantitatiiviseen tutkimukseen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään usein lomaketutkimusta, joka on tietynlainen esikuva laadulliselle tutkimukselle. Lomaketutkimuksessa pyritään tieteellisen tutkimuksen päämäärään eli haastateltava pakotetaan vastaamaan tutkimuksen suorittajan asettamiin kysymyksiin. Kun ymmärtää, miten lomaketutkimukselle päästään tieteellisen tutkimuksen tavoitteisiin, on helpompi ymmärtää, miten laadullisella tutkimuksella päästään samaan päämäärään. Lopuksi on hyvä verrata kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusta keskenään. (Alasuutari, 24–25, 2011).

Kvalitatiivinen tutkimus vaatii huomattavasti enemmän absoluuttisuutta kuin kvantitatiivinen tutkimus (Alasuutari, 27–28, 2011). Kvalitatiivinen tutkimus myös vaatii suurempaa työmäärää verrattuna kvantitatiiviseen tutkimukseen. Tämä johtuu siitä, että yhdenkin haastattelun litterointi voi olla jopa 30 sivua pitkä. Tästä johtuen ei usein ole mahdollista tehdä niin montaa haastattelua, että yksiköiden tilastolliset erot olisivat merkittäviä. (Alasuutari, 28, 2011).

1.5 Tutkimuslupa

Tutkimuslupa on keskeisessä roolissa silloin, kun tehdään tutkimusta, jossa haastatellaan poliisin henkilöstöä. Suorittaaksemme tutkimuksen meidän tuli suorittaa haastatteluita. Teimme Poliisiammattikorkeakoulun vaatimusten mukaisen tutkimuslupahakemuksen ja hyväksytyt päätökset saatuamme olimme yhteydessä vielä Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen ja kerroimme tutkimuksestamme. Myös Itä-Uudenmaan poliisilaitos antoi hyväksynnän henkilöstönsä haastattelemiseen.

Haimme tutkimuslupaa Poliisiammattikorkeakoululta 03.08.2021. Tutkimuslupahakemuksessa toimme ilmi tutkimuksemme aiheen sekä tavan, jolla aiomme tutkimuksen toteuttaa. Kerroimme haastattelevamme sähköpostitse Järvenpään rikostorjunnan miehistöä, alipäällystä sekä päällystöstä. Järvenpäässä työskentelee tutkinnan puolella vain yksi päällystön henkilö eikä hän ole ollut tehtävässään tarpeeksi pitkään osatakseen vastata kysymyksiimme, joten jätimme päällystön edustajan kokonaan haastattelematta. Hakemuksessamme perustelimme, miksi on välttämätöntä suorittaa Järvenpään rikostorjunnan henkilöstölle haastattelu, jotta saadaan aikaan luotettava tutkimustulos.

Lopullinen Poliisiammattikorkeakoulun hyväksytty päätös tutkimusluvastamme saapui 28.09.2021. Poliisiammattikorkeakoulu myönsi hakijoille eli meille luvan käyttää poliisin sähköpostijärjestelmää ja tehdä sähköpostitse Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen Järvenpään poliisiaseman henkilöstölle suunnatun kyselytutkimuksen ja käyttää näin saatuja tietoja opinnäytetyön tutkimuksessa. Tutkimuslupa on voimassa 31.03.2021 asti.

1.6 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyössämme aluksi kerromme yleistietoa rikostorjunnasta ja avaamme hieman yleisiä käsitteitä aiheen tiimoilta. Kerromme myös hiukan Itä-Uudenmaan poliisilaitoksesta. Mielestämme on tärkeää, että tämän tutkimuksen lukija ymmärtää rikostorjunnan idean ja toimintatavat, jotta voi ymmärtää tutkimuksemme tuloksia. Haluamme myös avata lukijalle hiukan Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen rakennetta, jotta alueen kokonaiskuvan hahmottaminen lukijalle helpottuisi.

Tämän jälkeen kirjoitamme Järvenpään poliisivankilasta ja sen historiasta. Tästä aiheesta on jo kirjoitettu Kokkolan ja Ylikarjulan opinnäytetyössä, joten emme ryhdy sen syvällisemmin sitä avaamaan, koska tutkimuksen tarkoituksena on tuoda uutta tietoa lukijalle.

Seuraavaksi työssämme on vuorossa haastatteluiden suorittaminen ja niistä saatujen vastausten kirjaaminen tutkimukseemme. Suoritamme haastattelut sähköpostilla. Haastattelut ovat tärkein osa tutkimustamme, joiden avulla saamme tarvittavat tiedot tutkimuskysymyksiämme varten.

Haastatteluiden jälkeen kirjoitamme tutkimuksemme tulokset ja johtopäätökset. Tulosten tarkoituksena on koota yhteen haastatteluista saadut vastaukset. Johtopäätöksillä taas vastaamme lopullisesti tutkimuskysymyksiimme. Lopuksi kirjoitamme vielä omaa pohdintaa, jossa tuomme esille omia mielipiteitämme työstä ja sen tuloksista.

2 RIKOSTUTKINTA YLEISESTI

Tässä osiossa avaamme hiukan perusasioita rikostorjunnan keskeisimmistä käsitteistä normaalissa rikostutkijan arjessa. Mielestämme on tärkeää, että tämän tutkimuksen lukijalla on perustasoista tietoa rikostorjunnasta, jotta hän ymmärtää, minkälaisia vaikutuksia poliisivankilan sulkemisella on ollut henkilöstön työnkuvaan.

2.1 Rikostutkinta

Rikostutkinta on hyvin laaja-alainen käsite. Tässä osiossa kerromme hiukan perustietoa esitutkinnasta ja sen osista, jotka lukijan on tärkeää sisäistää, jotta hän ymmärtää tutkimuksen sisältöä. Nykyajan televisio, suoratoistopalvelut sekä kirjat ovat täynnä rikosaiheisia tarinoita ja dokumentteja. Varmasti lähes jokaisella ihmisellä, joka joskus on populäärikulttuurin vaikutuksen alaisena elänyt, on muodostunut omanlainen käsitys rikostutkinnasta. Usein tv-sarjat ja elokuvat käsittelevät nimenomaan rikostutkintaa eivätkä niinkään poliisin kenttätoimintaa. Onkin yleistä, että ihmisillä on tietynlaisia luuloja siitä, kuinka rikostutkintaa hoidetaan ja miten poliisi toimii missäkin tilanteessa.

Nykyään voi lukea usein, kuinka yli 40-vuotta vanhoja tapauksia on saatu ratkaistua nykyajan teknisen tutkinnan avulla. Tekninen tutkinta onkin ottanut suuria harppauksia viime vuosina ja kehitys jatkuu koko ajan. Rikostutkinta voidaan jakaa karkeasti kahteen eri ryhmään: taktiseen ja tekniseen rikostutkintaan.

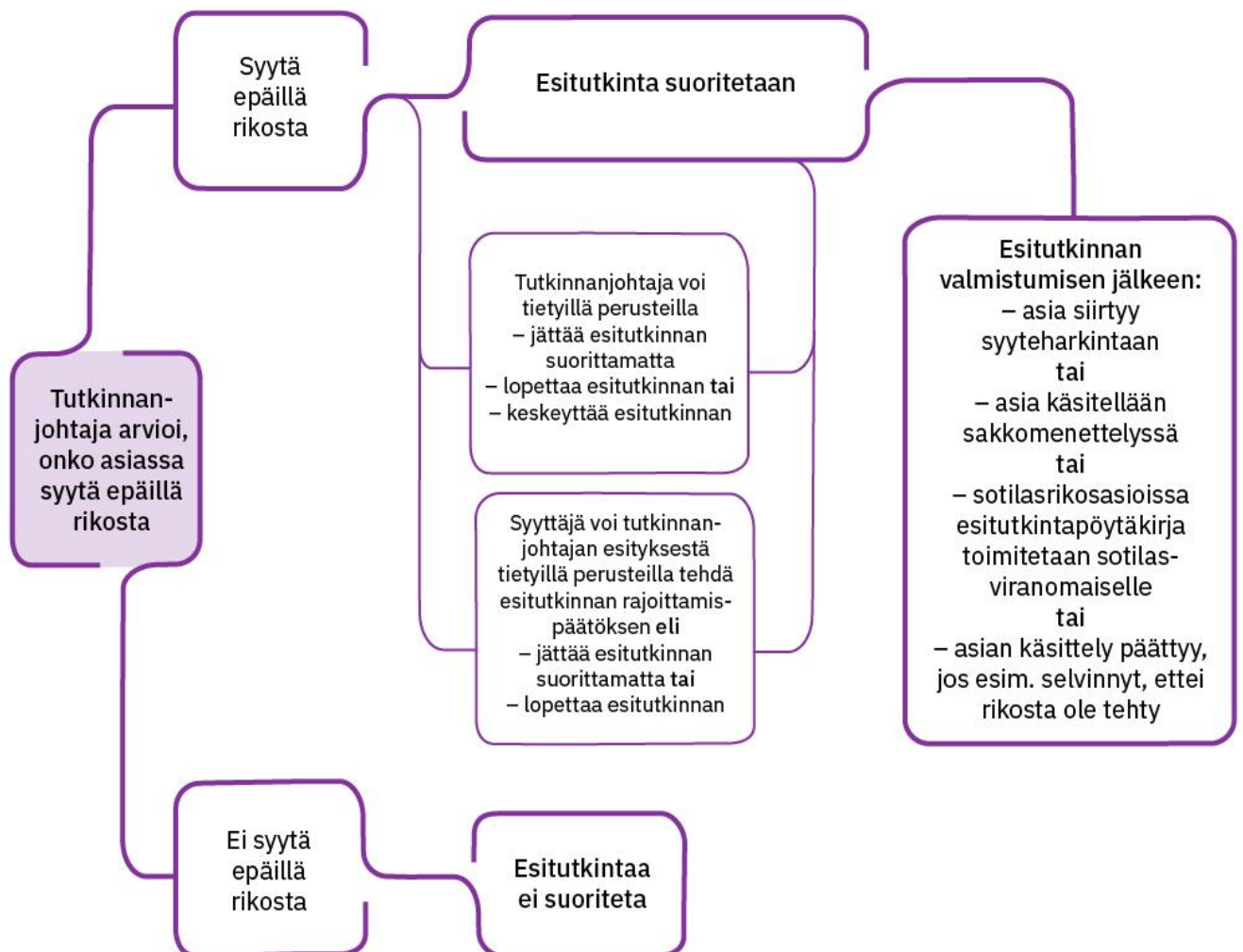
Tekninen rikostutkinta pitää sisällään mm. erilaisten näytteiden ottamista ja tutkimista sekä valokuvausta. Tässä tutkimuksessa emme kuitenkaan ryhdy avaamaan teknistä tutkintaa sen enempää, koska Järvenpään rikostutkinnassa ei ole teknisen tutkinnan yksikköä, vaan tekninen tutkinta on keskitetty Vantaalle Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella.

Mitä taktinen rikostutkinta sitten pitää sisällään? Taktisen rikostutkinnan keskiössä ovat kuulustelut ja esitutkintapöytäkirjojen laatiminen. Kuulustelut ovat tietyllä tapaa taktisen rikostutkinnan suola. Niihin on mahdollista valmistautua eri tavalla ja käyttää erilaisia toimintatapoja siihen, millä tavalla kutakin ihmistä kannattaa lähestyä. Kuulusteluita myös hyödynnetään oikeudessa laajasti.

2.2 Esitutkinta ja sen osat

Tässä osiossa perehdymme siihen, kuinka rikosprosessi Suomessa etenee rikoksen tekohetkestä aina tuomion antamiseen asti. Keskitymme erityisesti poliisin osioon rikosprosessissa eli esitutkintaan. Jotta voi ymmärtää tässä tutkimuksessa selvitettäviä asioita on lukijan tärkeää ymmärtää, kuinka esitutkinta etenee ja mitkä ovat tutkijan pääasiallisia työtehtäviä.

Esimerkkirikokseksi voimme ottaa tässä tapauksessa pahoinpitelyn. Pahoinpitely on rikos, jota poliisi ei voi esitutkinnan aikana ratkaista sakolla, vaan mahdollinen sakkotuomio annetaan aina vasta käräjäoikeudessa. Pahoinpitelystä on säädetty rangaistukseksi sakosta kahteen vuoteen vankeutta. (Rikoslaki 21:5§). Pahoinpitely ei myöskään ole asianomistajarikos, joten poliisi aloittaa esitutkinnan jokaisesta sen tietoon tulleista pahoinpitelyistä. Pahoinpitely etenee teosta rikosilmoituksen kautta esitutkintaan, jos on syytä epäillä rikosta ja esitutkinnan kautta syyttäjälle, joka päättää syytteen nostamisesta. Syyttäjän päättäessä nostaa syyte etenee rikosasia käräjäoikeuteen, jossa tuomari tekee päätöksen syyllisyydestä ja antaa mahdollisen tuomion. Tuomiosta voi valittaa joissakin tapauksissa hovioikeuteen ja hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen. Normaaleissa pahoinpitelyissä tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan yleensä myönnetä. Alla oleva kaavio kuvaa selkeästi esitutkinnan kulkua.

Esitutkintakaavio (Syyttäjälaitos).

Kuten edellisellä sivulla olevasta kaaviosta selviää, esitutkinta voidaan joissain tapauksissa keskeyttää, lopettaa tai jättää suorittamatta tutkinnanjohtajan päätöksellä. Esitutkinta voidaan keskeyttää, kun rikoksesta ei epäillä ketään tai asiaan vaikuttavaa selvitystä ei ole saatavilla. Rikoksen laatu vaikuttaa siihen, millaisilla syillä esitutkinta voidaan keskeyttää. (Esitutkintalaki 3:9,10,11§). Esitutkintaa voidaan tällaisissa tapauksissa myös jatkaa. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että epäilty ei ole tiedossa, mutta paikalta on otettu DNA-tahranäyte. Jos näytteestä saadaan osuma rekisteristä, saadaan tapaukseen epäilty ja tällöin esitutkinta voidaan käynnistää uudelleen. Esitutkinnan lopettaminen tai suorittamatta jättäminen on mahdollista tutkinnanjohtajan päätöksellä, jos rikoksesta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko ja asianomistajalla ei ole vaatimuksia (ETL 3:9.1).

Esitutkinnan rajoittamispäätös eli lopettaminen tai toimittamatta jättäminen on mahdollista syyttäjän päätöksellä, jos syyttäjä jättäisi syytteen nostamatta eikä tärkeä yleinen tai yksityinen etu sitä vaadi. Syyttäjä voi jättää syytteen nostamatta oikeudenkäynnissä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 7 tai 8 pykälän mukaan. Esitutkinta voidaan myös lopettaa, jos sen aiheuttamat kustannukset olisivat epäsuhteessa tutkittavana olevan rikoksen laatuun. (ETL 3:10§).

2.2.1 Esitutkinnan aloittaminen

Esitutkinta alkaa siitä, kun poliisi saa tietoonsa rikoksen. Poliisi voi saada rikoksen tietoonsa yleensä kahta eri reittiä. Joko paikalla on käynyt kenttätoiminnan poliisipartio, joka on kirjannut asiasta rikosilmoituksen tai vaihtoehtoisesti siviilihenkilö on itse kirjannut tapauksesta rikosilmoituksen poliisiin sähköisessä rikosilmoituspalvelussa tai käynyt itse paikan päällä poliisiasemalla ilmoittamassa rikoksesta. Esitutkintaviranomaisella eli poliisilla on velvollisuus kirjata rikosilmoitus viipymättä aina, kun se saa rikoksen tietoonsa (ETL 3:1§).

Jos poliisipartio on tehnyt asiasta rikosilmoituksen, on mahdollista, että rikoksesta epäilty on otettu kiinni pakkokeinolain perusteella ja hän odottaa kuulustelua poliisivankilassa. Tämä tarkoittaa tutkijan kannalta sitä, että hän tulee aamulla töihin ja saa tiedon uudesta jutusta, joka tulee hänen tutkittavakseen. Esimerkkirikoksessa eli pahoinpitelyssä poliisimies saa käyttää poliisimiehen kiinniotto-oikeutta. Poliisimies saa rikoksen selvittämisen vuoksi ottaa kiinni verekseltään tai pakenevasta tavatun rikoksesta epäillyn. Henkilöä saa pitää kiinniotettuna 12 tuntia tai 24 tuntia, jos pidättämisen edellytykset täyttyvät (Pakkokeinolaki 2:1§). Tämä tarkoittaa sitä, ettei tutkijalla ole juurikaan aikaa perehtyä juttuun, vaan kuulustelut on hoidettava melko lyhyellä varoitusajalla. Esimerkiksi henkilön tehdessä rikoksen, josta pidättämisen edellytykset eivät täyty illalla kello 22.00 aikaan, on kuulustelu hoidettava ennen 10.00 aamulla, jotta rikoksesta epäillyn oikeuksia ei loukata.

2.2.2 Kuulustelut

Kuulustelut ovat hyvin keskeinen osa esitutkintaprosessia. Poliisi voi kuulustella henkilöitä neljässä eri roolissa. Nämä roolit ovat asianomistaja, rikoksesta epäilty, todistaja ja muu henkilö. Jokaisessa rikoksessa on vähintään rikoksesta epäilty kuulusteltavana, mikäli hän on tiedossa, mutta muiden roolien määrä vaihtelee teon kulusta riippuen. On myös olemassa rikoksia, joissa ei ole asianomistajia kuten rattijuopumukset ja huumausainerikokset.

Otollisin järjestys kuulusteluiden suorittamiseen olisi ensin kuulustella yleensä neutraali osapuoli eli todistaja, jonka jälkeen olisi hyvä kuulustella asianomistaja. Vasta viimeisenä tulisi kuulustella rikoksesta epäilty, jotta pystyy kysymään epäillyltä kantaa väitteisiin, joita todistajat tai asianomistajat ovat kuulusteluissaan tuoneet esille. Mitä enemmän tutkijalla on tietoa, kun hän kuulustelee epäiltyä, sitä enemmän myös epäillyltä saadaan vastaväitteitä.

Kuulustelun etenee siten, että kuulusteltavan henkilöllisyys varmistetaan, jonka jälkeen hänelle kerrotaan hänen oikeutensa ja velvollisuutensa, jotka riippuvat hänen asemastaan esitutkinnassa. Enemmän asiasta kiinnostuneelle voimme suositella Martta Räisäsen (2016) julkaisemaa opinnäytetyötä Kuulusteltavan oikeudet ja velvollisuudet. Teoksen linkki löytyy lähdeluettelosta.

Oikeuksien ja velvollisuuksien jälkeen kuulusteltavan henkilötiedot kerätään ylös, jonka jälkeen voidaan siirtyä itse kuulusteluosuuteen. Ennen varsinaisen kuulustelun aloittamista voi jossain tapauksissa hyvänä vaihtoehtona olla jutustelu kuultavan kanssa jostain täysin muusta aiheesta kuin kuulustelusta, jotta tunnelma saadaan kevyeksi ja kuulusteltava rentoutumaan. Kuulustelun alkuun olisi hyvä antaa kuulusteltavan kertoa tapauksesta vapaalla kerronnalla, jonka jälkeen tutkija kysyy tarkentavia kysymyksiä. Tavoitteena tässä on se, ettei kuulustelija laita sanoja kuultavan suuhun. Tämä on tärkeää erityisesti kuulusteluissa, joissa teosta on kulunut jo jonkin verran aikaa ja kuultavan muistikuvat ovat saattaneet hämärtyä.

Kuulusteluita on mahdollista suorittaa kolmella eri tavalla: henkilökohtaisesti, puhelimitse tai muulla tiedonsiirtovälineellä, kuten sähköpostilla. Kuulusteluita hoidetaan nykyään resurssipulan takia usein puhelimitse, mutta henkeen- ja terveyteen kohdistuvissa rikoksissa kuten pahoinpitelyissä kuulustelut tulisi hoitaa aina henkilökohtaisesti. Yleisesti ottaen puhelimitse tai muilla tiedonsiirtovälineillä hoidetuissa kuulusteluissa on vaarana myös se, että kuulusteltavan lausumiin voi jokin kolmas osapuoli vaikuttaa eikä tällöin kuultavan kokemukset tule totuudenmukaisesti kuulustelijan tietoon.

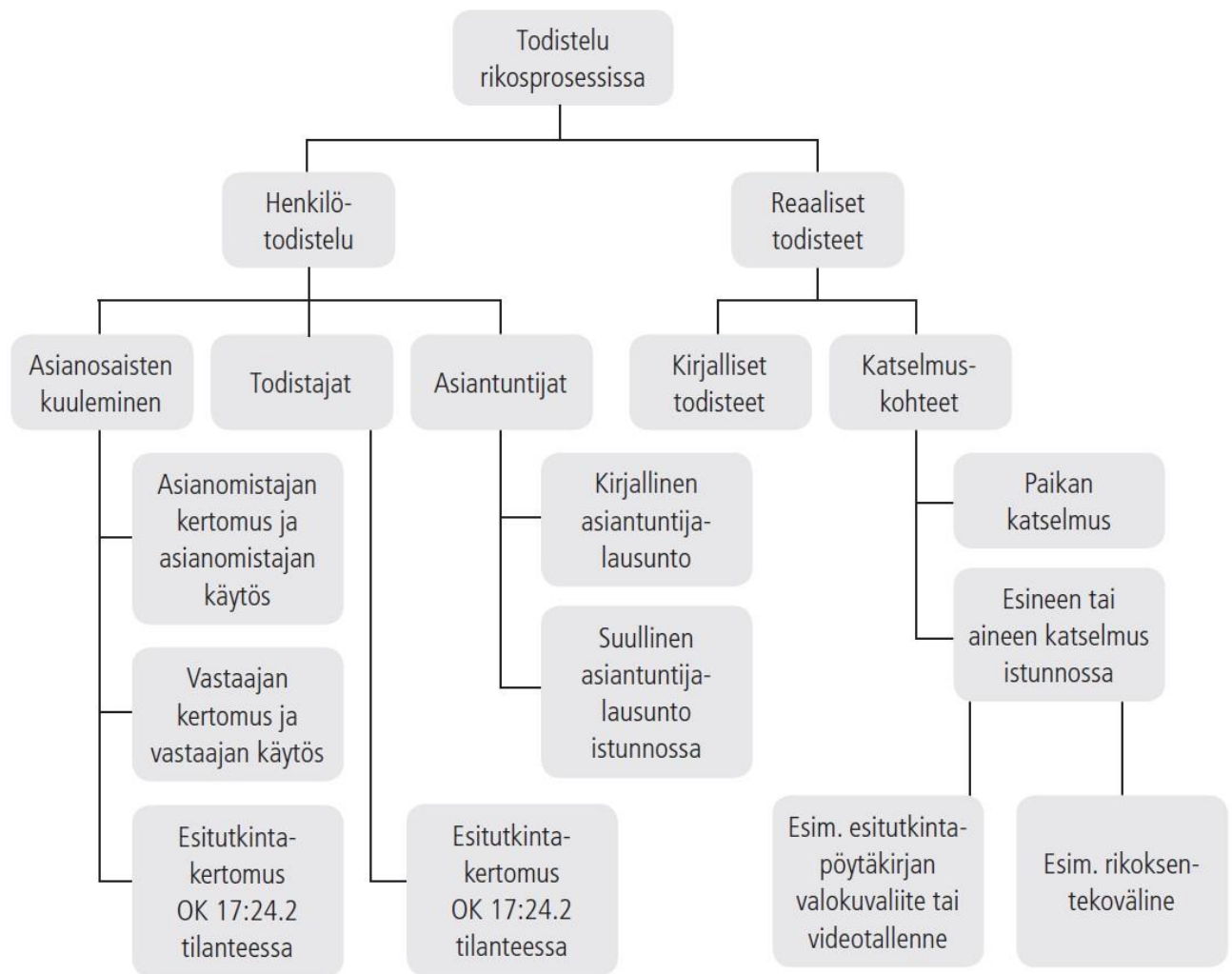
2.2.3 Todistelu

Esitutkinnan aikana tutkija pyrkii keräämään asian edellyttämässä laajuudessa riittävän kattavan selvityksen ja näytön syyteharkintaa, asianosaisten etujen valvomista ja mahdollista rikosoikeudenkäyntiä varten. Todistusaineisto kerätään sitä varten, että pystytään arvioimaan ja päättämään, onko epäilty rikosta tapahtunut ja kuka siihen mahdollisesti olisi syyllistynyt. (Helminen, Fredman, Kanerva, Viitanen & Tolvanen, 478, 2020).

Todistusteema on yleinen käsite tuomioistuinkäsittelyssä ja sillä tarkoitetaan todistelun kohdetta, eli seikka, jota tarkastellaan ja pyritään näyttämään joko todeksi tai valheelliseksi asiaksi oikeudessa. Usein todistusteemana on väite jostakin epäselvästä tai riidanalaisesta tosiseikasta, jonka selvittämistä voidaan pitää merkityksellisenä tarkastellessa rikosasian ratkaisemista. (Helminen ym. 481-482, 2020).

Lukijalle selkeyttämiseksi voisi todistusaineistoa sekä todistusteemaa havainnollistaa esimerkiksi pahoinpitelyn kautta. Pahoinpitelyrikoksessa todistusaineistona voisi olla esimerkiksi ensipartion ottamat kuvat uhrin vammoista ja todistusteemana voitaisiin oikeusistunnossa käsitellä näitä kuvia ja pyrkiä esittämään niiden tosiasialisesti syntyneen epäillyn tekijän aiheuttamina.

Alla kaavio todistelun kulusta rikosprosessissa, joka on jaettu kahteen todisteluhaaraan. Vasemmalla on henkilötodistelu, jossa todisteina käytetään pääsääntöisesti asianosaisten sekä mahdollisesti asiantuntijoiden kuulusteluita, kirjallisia- ja suullisia asiantuntijalausuntoja. Oikealla puolella on reaaliset todisteet, kuten esimerkiksi yllä mainitut valokuvat uhrin vammoista, rikoksen tekovälineistä tai katselmus rikoksen tapahtumapaikasta.

Todistelu rikosprosessissa (Helminen ym.).

2.2.4 Esitutkintapöytäkirja

Esitutkinnan tuotoksena syntyy esitutkintapöytäkirja. Esitutkintapöytäkirja eli ETPK koostuu useasta eri osasta. Esitutkintapöytäkirja alkaa kansilehdellä, josta löytyy rikosnimikkeet ja asianosaiset. Tämän jälkeen pöytäkirjassa on poliisin kirjaama rikosilmoitus. Rikosilmoituksen jälkeen on vuorossa kuulustelupöytäkirjat, jotka ovat järjestyksessä asianomistajasta rikoksesta epäiltyyn ja todistajaan. Lopuksi vuorossa on merkintälehti, jonne merkitään mahdolliset pakkokeinot ja listataan pöytäkirjan liitteet, jotka tulevat merkintälehdessä perään. Hyvin yleisenä liitteenä toimii esimerkiksi valokuvaliite, jossa on kuvia kyseiseen tutkittavana olevaan rikokseen liittyen.

Esitutkintapöytäkirja voidaan salata osittain tai kokonaan riippuen tapauksesta ja sen asianosaisista. Salattavia osia ovat esimerkiksi kuvat uhreista tai pankkiedustelut. Yleisesti esitutkintapöytäkirjat ovat kuitenkin julkisia.

2.3 Yleiskatsaus Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueeseen kuuluu yhteensä 15 kaupunkia ja kuntaa. Alueella asuu yhteensä noin 550 000 ihmistä ja työntekijöitä poliisilaitoksella on noin 860 kappaletta. Poliisilaitosta johtaa poliisipäällikkö Ilkka Koskimäki. Poliisilaitoksen alue on kaksikielinen, käytössä ovat viralliset kielet suomi ja ruotsi. (Poliisi, 2021).

Itä-Uudenmaan poliisilaitos kasvoi nykytilaansa vuonna 2014, jolloin tuli voimaan Valtioneuvoston vuonna 2012 antama kehyspäättös. Kehyspäättöksen mukaan poliisilaitosten määrää vähennettiin 24:stä 11:sta. Valtioneuvosto perusteli Pora III-nimellä kutsuttavaa päätöstä toiminnallisilla ja taloudellisilla näkökulmilla. Kyseisessä uudistuksessa Keski-Uudenmaan poliisilaitos liitettiin Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen. Vantaan poliisiasemasta tehtiin koko alueen pääpoliisiasema. Tämä perusteltiin sillä, että Vantaa oli väestöltään selvästi suurin Keski- ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksien alueilla. (Valtioneuvosto, 2012).

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella on neljä poliisiasemaa, joista pääpoliisiasema sijaitsee Vantaalla. Muut asemat sijaitsevat Järvenpäässä, Hyvinkäällä ja Porvoossa. Vantaan poliisiaseman tilanne on siinä muista eroava, että itse poliisiasema sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman kupeessa Rahtitiellä. Lupapalvelut taas sijaitsevat Tikkurilassa Dixi-kauppakeskuksen yhteydessä. Vantaan poliisivankila sijaitsee niin ikään Tikkurilassa Kielotiellä. (Poliisi, 2021).

Hyvinkäällä ja Porvoossa poliisivankilat sijaitsevat poliisiaseman yhteydessä samassa rakennuksessa. Järvenpään poliisiasema onkin täten ainut poliisiasema Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella, jossa ei ole poliisivankilaa samassa kaupungissa. Vertailun vuoksi Vantaalla poliisiasemalta poliisivankilalle on matkaa noin viisi kilometriä, kun Järvenpään poliisiasemalta matkaa Hyvinkään poliisivankilaan on matkaa 25 kilometriä.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos on jaettu kahteen kenttäjohtoalueeseen. Toiseen kuuluu pelkästään Vantaan alue ja toiseen taas kaikki muut. Hyvinkään alueeseen kuuluu oman kaupungin lisäksi Nurmijärvi ja Tuusulan Jokela. Porvoolle taas kuuluu oman kaupungin lisäksi Sipoo, Askola, Pornainen, Loviisa, Pukkila ja Myrskylä. Mäntsälä kuuluu vaihdellen Järvenpäälle, Porvoolle tai Hyvinkäälle. Järvenpään poliisiaseman alueeseen taas kuuluvat oman kaupungin lisäksi Kerava ja Tuusula lukuun ottamatta Jokelaa. Järvenpään poliisiaseman alueeseen kuuluvat oman kaupungin lisäksi Tuusula ja Kerava. Kyseisten kaupunkien alueilla asui vuoden 2021 alussa yhteensä 120 343 asukasta (Kuntaliitto, 2021).

Toki kiireellisten tehtävien kohdalla paikalle menee aina lähimpänä oleva partio, joka tarkoittaa sitä, että Järvenpäästä ajetaan tehtäviä myös esimerkiksi Sipoossa kohtalaisen usein.

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisiasemat ja palvelupisteet (Poliisi).

Järvenpään alueella on käytäntönä, että poliisilakiperusteisesti kiinniotetut kuljetetaan pääsääntöisesti Keravalta Vantaalle Kielotielle tai Porvooseen, kun Järvenpäästä ja Tuusulasta kuljetetaan Hyvinkään poliisivankilaan. Pakkokeinolakiperusteisesti kiinniotetut kuljetetaan yleisesti lähes aina Hyvinkään poliisivankilaan. Tämä tarkoittaa sitä, että juttuvuorossa Järvenpäässä olevat tutkijat ajavat yleensä Järvenpäästä Hyvinkäälle.

2.4 Rikostorjuntasektorit Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella

Rikostutkinta on osa poliisin päivittäistoimintaa. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella rikostutkinnan yksiköitä löytyy jokaiselta poliisiasemalta. Vantaalle on keskitetty erikoisryhmät, kuten talousrikostutkinta sekä vakava- ja paljastava rikostutkinta, joka tutkii esimerkiksi henkirikoksia. Kuten aiemmin mainittua myös tekninen rikostutkinta on keskitetty Vantaalle. Jokaisella poliisiasemalla on oma rikostutkinnan yksikkö, joka tutkii alueellaan tapahtuneita rikoksia, joita ei ohjata erikoisryhmille.

2.5 Järvenpään poliisiaseman rikostutkinta

Järvenpään rikostutkinnassa on ollut ennen kaksi rikostutkintaryhmää. Ryhmät olivat jaettu "lyhyeksi" ja "pitkäksi" puoleksi. Kuten nimet jo paljastavatkin lyhyellä puolella tutkittiin yksinkertaisia ja

lyhytkestoista esitutkintaa vaativia rikoksia, kun taas pitkällä puolella tutkittiin vakavampia ja laajempaa tutkintaa vaativia rikosnimikkeitä, joiden esitutkinta saattoi venyä pitkäksikin.

Vuonna 2021 Järvenpään tutkinta siirtyi malliin, jossa molemmat tutkintalinjat on yhdistetty. Tällä hetkellä Järvenpään tutkinnassa on miehistötason tutkijoita noin kymmenen kappaletta, neljä ali-päällystään kuuluvaa ryhmänjohtajaa ja ryhmän varajohtajaa sekä yksi päällystään kuuluva tutkinnanjohtaja.

2.6 Vapautensa menettäneet henkilöt

Tässä osiossa perehdytään vapautensa menettäneisiin henkilöihin ja siihen, miten vapautensa menettäneet henkilöt työllistävät rikostutkijoita. Osiossa keskitytään vapautensa menettäneisiin henkilöihin, joita säilytetään poliisivankiloissa.

Vuonna 2020 kiinniotettiin henkilöitä koko Suomessa, muun kuin päihtymyksen vuoksi 22 800 kertaa. Päihtyneitä puolestaan kiinniotettiin 45 800 kertaa (Tilastokeskus, 2021).

Vapautensa menettänyt henkilö poliisivankilassa voi olla tutkintavanki, pidätetty tai kiinniotettu henkilö. Tutkintavankia saa säilyttää poliisivankilassa eli poliisin säilytystilassa enintään seitsemän vuorokautta, ilman poikkeuksellisen painavaa syytä. Tällainen syy voi olla tutkintavangin terveyden tai esitutkintaan aiheutuva vaarantuminen. (Tutkintavankeuslaki, 2. luku 1§).

Jokaisesta vapautensa menettäneestä henkilöstä tulee kirjata pöytäkirja. Jos henkilö on otettu rikosperusteisesti kiinni, kirjataan hänen kiinniotostaan kiinniottopöytäkirja eli KIP, joka liitetään rikosilmoitukseen. Mikäli henkilö taas on otettu kiinni poliisilakiperusteisesti esimerkiksi rikoksilta ja häiriöltä suojaamiseksi, kirjataan hänestä YJT-KIP eli yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kiinniottopöytäkirja. Kiinniottamisella rikosperusteisesti pyritään turvaamaan esitutkinnan kulkua ja estämään rikollisen toiminnan jatkuminen.

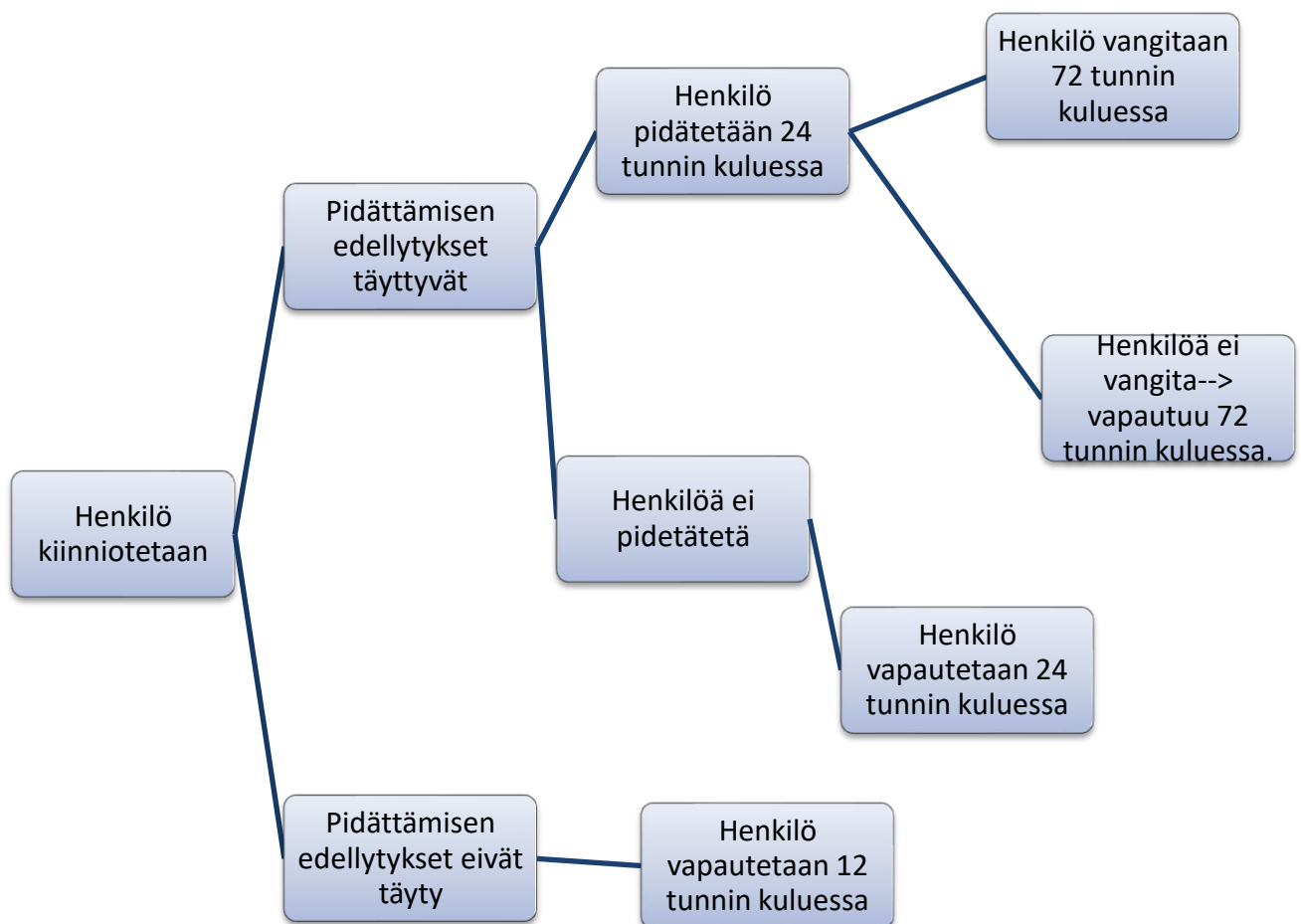
Kiinniotettu henkilö on pidätettävä viimeistään 24 tuntia hänen kiinniottamisestaan. Jotta henkilö voidaan pidättää, on pidättämisen edellytykset täytyttävä (Pakkokeinolaki 2. luku 5§). Pidättämisen edellytyksistä säädetään pakkokeinolaissa ja ne löytyvät käsiteluettelosta.

Rikoslakiperusteisesti kiinniotettua saa pitää kiinniotettuna 12 tuntia tapauksissa, joissa pidättämisen edellytykset eivät täyty. Jos pidättämisen edellytykset taas täytyvät saa henkilöä pitää kiinniotettuna 24 tuntia (Finlex, Pakkokeinolaki 2. luku 1§ 2 mom).

Poliisilakiperusteisesti henkilö voi menettää vapautensa, jos hänet otetaan kiinni henkilöllisyyden selvittämiseksi, henkilön suojaamiseksi, kotirauhan ja julkisrauhan suojaamiseksi tai rikoksilta ja

häiriöltä suojaamiseksi (Finlex, Poliisilaki 2. luku 1,2, 5 ja 10§). Yleisin näistä on selvästi kiinniotto henkilön suojaamiseksi, jolloin henkilö ei pysty huolehtimaan itsestään. Tämä tarkoittaa siis yleensä juopuneen henkilön kiinniottamista.

Poliisilakiperusteisesti kiinniotetut henkilöt eivät liity tutkimukseemme, koska he eivät aiheuta tutkijoille toimenpiteitä, toisin kuin rikosperusteisesti kiinniotetut. Jos henkilö on syyllistynyt rikokseen, jossa pidättämisen edellytykset eivät täyty eli häntä saa pitää kiinniotettuna 12 tuntia, yleisin kulku toimenpiteille on seuraavanlainen. Ensin tutkija varaa kuulusteluhuoneen itselleen, jonka jälkeen hän hakee kuulusteltavan henkilön sellistään kuulusteluhuoneeseen. Tämän jälkeen henkilö kuulustellaan. Kuulustelun päätyttyä henkilö rekisteröidään, mikäli häntä ei ennen ole rekisteröity tai edellisestä rekisteröimisestä on kulunut aikaa tai hänen ulkonäkönsä on muuttunut huomattavasti. Rekisteröimisen jälkeen henkilö on usein vapaa poistumaan tutkinnanjohtajan päätöksellä.

Pidättämisen määräaikakaavio.

3 JÄRVENPÄÄN POLIISIASEMA

Tässä osiossa perehdytään yleisesti poliisivankiloihin sekä siihen, miksi nimenomaisesti Järvenpään poliisivankila suljettiin. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella on kolme toiminnassa olevaa poliisivankilaa, jotka sijaitsevat Vantaalla, Hyvinkäällä ja Porvoossa. Järjestely on pysynyt tällaisena siitä asti, kun Järvenpään poliisivankila sulki ovensa lopullisesti keväällä vuonna 2020. Järvenpään rikostutkinta kuulustelee alueensa kiinniotetut henkilöt pääsääntöisesti Hyvinkäällä, mutta silloin tällöin niitä suoritetaan myös Vantaalla.

3.1 Yleistietoa poliisivankiloista

Poliisivankila on poliisin kiinniottaminen, pidätettyjen tai vangittujen henkilöiden säilytystila. Yleisesti poliisivankila sijaitsee poliisiaseman yhteydessä, mutta myös poikkeuksia on olemassa. Poikkeuksena voidaan mainita Vantaan poliisivankila, joka sijaitsee edelleen Tikkurilassa, vaikka pääsääntöisesti muu toiminta kyseisestä talosta onkin jo siirtynyt muualle. Poliisivankilassa on omat sellinsä poliisilakiperusteisesti ja rikosperusteisesti kiinniotetuille. Poliisilakiperusteisesti kiinniotettujen henkilöiden majoitukseen varatuissa selleissä on kameravalvonta, kun taas rikosperusteisesti kiinniotettujen selleissä sitä ei ole.

3.2 Järvenpään poliisivankila

Millaiset olivat Järvenpään poliisivankilan tilat? Päähtyneillä olivat perinteiset keltaiset patjat, rikosperusteisesti kiinniotetuilla betonista valettu sänky hieman paksummalla patjalla sekä betonipöytä -sillä olihan sellissä vietetty aikakin pidempi. Päähtyneet olivat kiinniotettuna yleensä vain viidestä kymmeneen tuntiin, kun rikosperusteisesti kiinniotetut saattoivat viipyä pidempään.

Rikosperusteisesti kiinniotetuille oli järjestetty omat suihkutilat, jonne he pääsivät suihkuun kolme kertaa viikossa. Jokaisessa sellissä oli wc-pönttö, koneellinen ilmanvaihto sekä lattialämmitys. Kiinniotetuilla oli myös käytössään hissipuhelin, jolla sai yhteyden vartijoihin kellon ympäri. Järvenpään poliisivankilassa oli huoneita kaiken kaikkiaan 14 kappaletta, jolloin kiinniotettuna pystyttiin pitämään noin 30 henkilöä kerrallaan (Vantaan Sanomat, 2016).

3.3 Järvenpään poliisivankilan tarkastus

Järvenpään poliisivankilaan suoritettiin vuonna 2019 tarkastus Eduskunnan oikeusasiamiehen toimesta. Tarkastuspöytäkirjasta ilmenee, että tarkastuksen aikana tarkastaja kävi keskustelua työvuorossa olleen henkilökunnan kanssa ja siinä tutustuttiin poliisivankilan valvomoon, ulkoilutiloihin, tapaamistiloihin, omaisuuden säilytystiloihin, peseytymistiloihin sekä osaan selleistä. Tarkastuspöytäkirjan mukaan Järvenpään poliisivankilassa oli sumpun lisäksi 14 selliä, joista seitsemän oli

rikosperusteisesti kiinniotetuille, neljä niin sanottua hybridisellä ja kolme selliä poliisilakiperusteisesti kiinniotetuille. (Oikeusasiamies, 2019).

Oikeusasiamiehen raportista ilmenee, että Järvenpään poliisivankilan tilat olivat varsin ahtaat ja huonokuntoiset. Käytävillä, sellien seinissä ja katoissa oli epäsiisteyttä, pölyä ja likaa sekä useissa selleissä valaistus oli hämärä. Moitteita tuli myös kiinniotetuille tarjolla olevista vuodevaatteista, jotka olivat pölyisiä ja likaisia. Ongelmalliseksi, etenkin yksityisyyden suojan kannalta nostettiin myös se, että osassa selleistä vapautensa menettäneet henkilöt joutuivat virtsaamaan ja ulostamaan muiden vapautensa menettäneiden edessä. Oikeusasiamies nosti myös esille sen, ettei yhdessä selleistä ollut toimivaa hälytysnappia, jonka vuoksi siellä ei ollut saanut säilyttää vapautensa menettäneitä henkilöitä. Näin olikin myös toimittu poliisivankilassa. (Oikeusasiamies, 2019).

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen mukaan tarkastuksen aikaan oli tiedossa, että poliisivankila oli tarkoitus sulkea alle puolen vuoden sisällä, jonka vuoksi ei ollut realistista, että tiloja olisi remontoitu parempaan kuntoon. Myös oikeusasiamies ymmärsi tämän. Itä-Uudenmaan poliisilaitos vastasi raporttiin myös, että poliisivankila olisi suljettu jo alkusyksyn aikana (2019), mutta Vantaan poliisivankilassa todettujen sisäilmaongelmien vuoksi poliisivankilan sulkeminen ei ollut vielä mahdollista. Vastauksesta ilmeni myös se, ettei Järvenpään poliisivankilassa tuohon aikaan säilytetty pidempi-aikaisesti vapautensa menettäneitä, vaan heidät siirrettiin muihin poliisivankiloihin. Lopuksi Itä-Uudenmaan poliisilaitos kertoi vielä, että peittojen ja tyynyjen puhtaudesta pidetään huolta sekä siivoussopimus on työn alla ja sitä tullaan tarkentamaan. Siivouksen tasoon oli kiinnitetty huomiota jo ennen tarkastusta. (Oikeusasiamies, 2019).

3.4 Järvenpään poliisivankilan sulkeminen

Järvenpään poliisivankilan sulkeminen käsiteltiin kattavasti Roni Kokkolan ja Eeli Ylikarjulan opinäytetyössä ”Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutukset kenttätöiminnan näkökulmasta”, joten emme koe tarpeelliseksi käydä samaa asiaa uudelleen läpi. Keskitymme tuomaan lisäarvoa tutkimuksellamme. Tämän vuoksi haluamme nostaa esille kansanedustajan ja nykyisen puolustusministerin Antti Kaikkosen vuonna 2017 eduskunnan puhemiehelle esittämän kirjallisen kysymyksen. Kirjallisessa kysymyksessä Kaikkonen tarkasteli mahdollista Järvenpään poliisivankilan sulkemista ja esitti omat mielipiteensä siitä.

Järvenpään, Keravan ja Tuusulan alueella oli vuonna 2017 yli 100 000 asukasta ja määrä on kasvanut vakaasti, jolloin luonnollisesti poliisin tuottamien palveluiden tarve kasvaa. Poliisiaseman säilyminen Järvenpäässä olisi Kaikkosen mielipiteen mukaan ollut avainasemassa siinä, mihin suuntaan Järvenpään, Keravan ja Tuusulan palvelutaso sekä turvallisuustilanne kehittyvät sekä myös millä tasolla ne tulevaisuudessa tulevat pysymään. Kaikkonen huomauttaa, että hänen mielestään

palveluita pyritään keskittämään Vantaa-vetoisesti, sillä esimerkiksi Mäntsälän poliisiasema on suljettu ja Keravan poliisiasema on muutettu yhteispalvelupisteeksi. Kaikkonen nostaa esiin myös kärräjoikeuksien vähentämisen Itä-Uudeltamaalta, joka heikentää kokonaisvaltaisesti poliisipalveluiden saatavuutta. (Kaikkonen, 2017).

Kaikkonen tuo esiin myös Itä-Uudenmaan alueen erityisyyden, sillä alueella on suuri väestöpohja sekä esimerkiksi öljynjalostamo, ydinvoimalaitos sekä suuri lentokenttä, jotka työllistävät poliisia omalta osaltaan sekä edellyttävät tietynlaista toimintavalmiutta. Kaikkosen mukaan Vantaan korostuneisiin tarpeisiin tulee vastata, mutta kestäväenä ratkaisuna ei toimi se, että muiden Itä-Uudenmaan alueen poliisipalveluista ja turvallisuudesta tingitään. (Kaikkonen, 2017).

Järvenpään suhteellisen asukasluvun kasvu oli vuonna 2017 Manner-Suomen vauhdikkainta. Järvenpään väkiluku vuoden 2016 lopussa oli 41 529 henkilöä ja vuonna 2020 44 455 henkilöä. Tilastokeskuksen tarjoamien kuntien avainlukujen tarkastelujen myötä voi todeta Järvenpään olevan nopealla vauhdilla kasvava kunta. Vuodesta 2016 eteenpäin Järvenpään väkiluku on kasvanut taasisesti, yhteensä 2926 henkilöllä. (Tilastokeskus, 2021).

Kuntien avainluvut muuttujina Alue 2021, Tiedot ja Vuosi

		2016	2017	2018	2019	2020
Hyvinkää	Väkiluku	46 596	46 739	46 504	46 470	46 576
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,3	0,3	-0,5	-0,1	0,2
Järvenpää	Väkiluku	41 529	42 572	43 410	43 711	44 455
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	1,5	2,5	2,0	0,7	1,7
Kerava	Väkiluku	35 511	35 554	36 254	36 756	37 105
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,6	0,1	2,0	1,4	0,9
Loviisa	Väkiluku	15 208	15 085	14 891	14 772	14 745
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	-0,7	-0,8	-1,3	-0,8	-0,2
Mäntsälä	Väkiluku	20 853	20 803	20 686	20 721	20 783
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,8	-0,2	-0,6	0,2	0,3
Nurmijärvi	Väkiluku	42 010	42 159	42 665	42 993	43 663
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,3	0,4	1,2	0,8	1,6
Porvoo	Väkiluku	50 144	50 159	50 262	50 380	50 619
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,4	0,0	0,2	0,2	0,5
Sipoo	Väkiluku	19 922	20 310	20 666	21 170	21 687
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	2,7	1,9	1,8	2,4	2,4
Tuusula	Väkiluku	38 588	38 646	38 664	38 599	38 783
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %	0,3	0,2	0,0	-0,2	0,5

Kuntien avainluvut vuosina 2016-2020 (Tilastokeskus).

4 HAASTATTELUKYSYMYKSET JA HAASTATTELUIDEN SUORITTAMINEN

Tutkimukseemme olemme valinneet yhteensä seitsemän kysymystä, jotka vaihtelevat hiukan siitä riippuen, missä asemassa henkilö työskentelee poliisiorganisaatiossa. Tämä johtuu siitä, ettei esimerkiksi miehistöön kuuluva voi vastata siihen, millä tavalla poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut ryhmän resurssien käyttöön. Seuraavissa osioissa esittelemme erikseen jokaisen kysymyksen jokaiselle eri asemassa työskenteleville henkilöille.

Haastattelimme Järvenpään rikostorjunnassa työskenteleviä henkilöitä. Haastattelut suoritimme sähköpostilla. Valitsimme sähköpostihaastattelut sen vuoksi, että rikostorjunnassa työskennellessä jokaisella henkilöllä on omanlainen työskentelytapa ja sähköpostiin pystyy vastaamaan silloin, kun siihen on oikeasti itsellä aikaa. Ryhmähaastattelua emme myöskään halunneet suorittaa, koska siinä mielestämme vahvat persoonat tuovat usein liiaksi omia mielipiteitään esille, eikä esimerkiksi introverttien persoonien ääniä saada samalla tavalla kuuluviin.

Haastattelut suoritimme täysin anonyymeinä. Lähetimme haastateltaville kysymykset sähköpostilla ja pyysimme palauttamaan vastaukset tulostettuina meidän postilaatikkoihimme. Tekstissämme vastaukset eivät ole järjestyksessä, vaan esimerkiksi ensimmäiseen kysymykseen toinen vastanneista ei ole välttämättä toisessa kysymyksessä ole myös toinen vastanneista. Tällä pyrimme siihen, ettei kenenkään vastauksia toiseen kysymykseen pysty päättelemään toisesta kysymyksestä.

Haastattelimme yhteensä kolmea alipäällystöön kuuluvaa ylikonstaapelia ja neljää miehistöön kuuluvaan vanhempaa konstaapelia. Emme haastatelleet päällystöön kuuluvia henkilöitä, koska tällä hetkellä Järvenpään poliisiaseman rikostorjunnan puolella ei ole päällystössä henkilöä, jotka olisivat työskennelleet Järvenpään poliisiasemalla jo silloin, kun Järvenpään poliisivankila oli auki. Järvenpään päällystön vähäisyyden vuoksi myös hänen henkilöllisyytensä olisi ollut mahdoton pitää salassa. Haastatteluun vastanneista jokainen on työskennellyt Järvenpään poliisiasemalla jo silloin, kun poliisivankila oli vielä auki, joten heillä on kokemusta molemmista ajanjaksoista.

Kysymykset pyrimme asettelemaan mahdollisimman neutraalisti, jottei vastaajalle synny tarvetta vastata siihen tietyllä tapaa. Kysymyksillä pyrimme selvittämään, kuinka päivittäinen työnteko on muuttunut eri työtehtävissä ja onko poliisivankilan sulkemisella ollut vaikutusta esimerkiksi työhyvinvointiin tai työn kuormittavuuteen. Pyrimme myös selvittämään, onko poliisivankilan sulkemisesta seurannut negatiivisia tai positiivisia asioita.

4.1 Ryhmänjohtajien kysymykset

Alipäällystölle suunnattuja kysymyksiä on seitsemän kappaletta. Kysyimme alipäällystöltä seuraavat kysymykset:

1. Miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut päivittäiseen työntekoon?
2. Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työhyvinvointiin tai esimerkiksi työn kuormittavuuteen?
3. Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi sisäiseen työilmapiiriin?
4. Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi käytettävissä oleviin henkilöstöresursseihin?
5. Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi tutkittavina olevien juttujen pöytäkirjojen valmistamiseen?
6. Millaisia negatiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?
7. Millaisia positiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?

4.1.1 Miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut päivittäiseen työntekoon?

Yhden alipäällystöön kuuluvan ylikonstaapelin mukaan alipäällystö ei henkilökohtaisesti suorita yksittäisiä rikoksesta epäillyn kuulemisia, joten alipäällystö ei itse joudu matkustamaan Järvenpäästä muualle poliisivankilaan suorittamaan kuulusteluja. Juttuvuorossa olevat tutkijat sen sijaan joutuvat matkustamaan lähes päivittäin toisaalle poliisivankilaan suorittamaan kuulemisia.

Samaisen ylikonstaapelin mielestä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on selvästi invalidisoinut Järvenpään rikostutkintaa. Omassa talossa oleva poliisivankila helpottaisi selvästi niin tutkinnan kuin valvonta- ja hälytyssektorin toimintaa.

Yksi suuri vaikutus alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä päivittäisessä työnteossa on erilaisten tutkintaan liittyvien järjestelyiden hankaloituminen. Asioiden selvittäminen, kuten avustajan läsnäolo kuulusteluissa tai läsnäolo kotietsinnällä on helpompaa hoitaa kasvotusten. Kun Järvenpäässä ei ole

poliisivankilaa joutuu tällaiset kysymykset hoitamaan välikäsien kautta. Tämä taas työllistää poliisivankilan vartijoita tai kyseisen aseman rikostutkijoita.

Toisen alipäällystöön kuuluvan ylikonstaapelin mielestä poliisivankilan sulkeminen näkyy alipäällystön arjessa siten, että he joutuvat hoitamaan enemmän aseman juoksevia asioita nykyään. Ennen kulunvalvonnan asemalla vierailevien henkilöiden osalta hoiti poliisivankilan valvomo. Nykyään esimerkiksi siivoojien avainten aamuinen luovutus kuuluu ryhmänjohtajille, eli R1-nimellä kutsuttavalle alipäällystöön kuuluvalla henkilöllä. Usein avainten luovutus ajoittuu hänen mukaansa aamupalaverin keskelle, jolloin palaveri keskeytyy.

Kolmannen haastatteluun vastanneen ylikonstaapelin mukaan hän joutuu nykyään miettimään ryhmänjohtajatyövuoroissa miettimään sitä, kuinka monta tutkijaa lähtee muualle poliisivankiloille kulemaan henkilöitä. Hänen mukaansa yksi partio ei aina riitä, vaan välillä joutuu myös lähettämään enemmän tutkijoita. Hänen mielestään toisin kuin tutkinnanjohtajan mielestä tutkijoiden pitäisi aina lähteä matkaan pareittain oikeus- ja työturvallisuusasioiden vuoksi.

4.1.2 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työhyvinvointiisi tai esimerkiksi työnkuormittavuuteen?

Yhden alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä se on lisännyt järjestelyä ja välikäsien käyttöä. Tämä on hänen mielestään näkynyt työmukavuudessa.

Toisen alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä vaikuttanut siten, että matkustaminen on lisääntynyt. Hänen mukaansa pelkästään matkaan Järvenpään poliisiasemalta Hyvinkään poliisiasemalle ja takaisin kuluu yhteensä 1,5 tuntia.

Kolmannen haastatteluun vastanneen alipäällystöön kuuluvan henkilön mukaan työn kuormittavuus on kasvanut siten, että päivän työt olivat paljon helpompi suunnitella ja toteuttaa kiinniottettujen osalta, kun poliisivankila sijaitsi samassa talossa.

4.1.3 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi sisäiseen työilmapiiriin?

Yhden alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä poliisivankilan sulkeminen ei sinällään ole asia, joka vaikuttaisi hyvään työilmapiiriin negatiivisesti. Hänen mukaansa jatkuva varpaillaan olo matkustamisen suhteen on kuitenkin rasittanut tutkijoita. Samaisen henkilön mukaan vallitsevasta tilanteesta on kuitenkin tullut uusi normaali ja asioihin on totuttu. Hänen mukaansa Järvenpään rikostutkinnassa ollaan ylpeitä siitä mitä tehdään ja asiat tullaan hoitamaan jatkossakin laadukkaasti.

Toisen ylikonstaapelin mukaan sulkeminen on vaikuttanut siten työilmapiiriin, että henkilöstö väsy jatkuvaan ajelemiseen, joka aiheuttaa hänen mukaansa myös hänen omien töidensä kasaantumista. Hänen mukaansa pelkkään ajamiseen menee tunti vuorossa.

Kolmannen ylikonstaapelin mukaan poliisivankilan sulkeminen ei ole vaikuttanut hänen ryhmänsä sisäiseen ilmapiiriin. Hän huomauttaa kuitenkin, että muilta poliisiasemilta, joihin Järvenpään alueelta kiinniotetut kuljetetaan, on tullut negatiivista palautetta siitä, että Järvenpään tutkijoiden resurssit eivät aina riitä hoitamaan kuulemisia.

4.1.4 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi käytettävissä oleviin henkilöstöresursseihin?

Yhden alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä Järvenpään rikostutkinnan olemassaoloa on aikaisemmin kyseenalaistettu, mutta hän näkee kuitenkin, että asia olisi muuttumassa positiivisempaan suuntaan. Järvenpään rikostutkijoilla on hänen mielestään kestävämpää paljon juttuja kontrollaan ja lisätutkijoiden tarvetta olisi erityisesti poliisivankilan puuttumisesta johtuvan matkustelun vuoksi.

Toisen ylikonstaapelin mielestä poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut heikentävästi henkilöstöresursseihin. Hänen mukaansa tutkijat joutuvat nykyään lähes päivittäin matkustamaan toiseen kaupunkiin poliisivankilalle kuulemaan kiinniotettuja. Hänen mielestään Järvenpään poliisivankilan sulkemista olisi tullut kompensoida tutkijoiden määrän lisäämisellä Järvenpäähän. Hän mainitsee myös, että esimiehenä hänen on jatkuvasti mietittävä mitkä asiat ehditään hoitamaan ja mitkä ei.

Kolmannen haastateltavan mukaan poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut siten henkilöstöresursseihin, että jos kiinniotettuja tai pidätettyjä on paljon, joutuu tutkijoita lähtemään useita Järvenpään poliisiasemalta. Tällöin on usein vaikeaa ehtiä hoitamaan kansliaan asioimaan tulevien henkilöiden etsintäkuulutuksia.

4.1.5 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi tutkittavina olevien juttujen pöytäkirjojen valmistumiseen?

Yhden alipäällystöön kuuluvan henkilön mukaan esitutkintapöytäkirjojen valmistuminen on hidastunut poliisivankilan sulkemisen johdosta. Hänen mielestään tutkinta olisi paljon tehokkaampaa, jos poliisivankila sijaitsisi samassa rakennuksessa.

Toinen haastatelluista vastasi, että juttujen valmistuminen on hidastunut poliisivankilan sulkemisen jälkeen. Hänen mukaansa tämä johtuu siitä, että ajamiseen kuluu niin paljon turhaa aikaa.

Kolmas haastatelluista vastasi seuraavasti *“Jos liikkumiseen käytetty aika ja siitä palautuminen käytettäisiin suoraan pöytäkirjaamiseen niin sillä olisi pöytäkirjoja lisäävä vaikutusta totta kai. Toisaalta Järvenpään poliisiaseman pöytäkirjamäärät ovat jo tällä hetkellä, ja kaikesta huolimatta, laitoksen kärkeä tutkijamäärään suhteutettuna.”*

4.1.6 Millaisia negatiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?

Yksi haastatelluista ylikonstaapeleista oli sitä mieltä, että poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut erittäin negatiivisesta tutkintaan. Hänen mielestään negatiivisia asioita olivat tutkijoiden jatkuva matkustaminen ja juoksevien asioiden lisääntynyt hoitaminen, kuten ensimmäisessä kysymyksessä mainittiin. Hän mainitsee myös, ettei esimerkiksi etsintäkuulutettuja henkilöitä, jotka saapuvat poliisiasemalle lupakansliaan tai palvelupäivystykseen ehditä kuulustelemaan. Myös kenttäpartioiden pikaisiin kysymyksiin on vaikea ehtiä vastaamaan viikonloppuisin.

Toisen alipäällystöön kuuluvan henkilön mukaan negatiivista on se, että suuri osa työajasta kuluu matkustamiseen aina ajoneuvon varaamisesta siihen hetkeen, kun ajoneuvon saa parkkeerattua Järvenpään poliisiaseman parkkiin takaisin. Hänen mielestään vartijaresurssit tulisi nostaa vaaditulle tasolle, jotta poliisivankila saataisiin jälleen auki Järvenpähän.

Kolmas haastateltavista kertoi, että poliisivankilan sulkemisesta on seurannut pelkkiä negatiivisia asioita. Hänen mukaansa työaikaa menee ajamiseen huomattavan paljon. Hän kertoo myös, että kiinniotettuihin liittyvät asiat, kuten tulkin tai avustajan tarve oli helpompi hoitaa poliisivankilan sijaitessa samassa talossa. Nykyään tutkija joutuu pyytämään poliisivankilan vartijoita hoitamaan asioita, joita pystyi ennen itse hoitamaan. Hänen mukaansa tiedonkulku myös takkuu tutkinnan ryhmänjohtajien ja kenttäpartioiden välillä. Hän kertoo, että esimerkiksi veripakkien sijaintia joutuu välillä selvittämään.

4.1.7 Millaisia positiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?

Yhden alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä Järvenpään poliisivankilan sulkemisella ei ole mitään positiivisia vaikutuksia Järvenpään rikostutkintaan.

Toisen alipäällystöön kuuluvan henkilön mielestä asiasta on vaikea löytää mitään positiivista, vaikka haluaisikin. Hänen mukaansa olosuhde pakottaa tutkijan hoitamaan asian kerralla kuntoon, jotta vältetään ylimääräinen ajelu. Tämän vuoksi tutkijan tulee valmistautua kuulusteluihin erittäin hyvin. Hänen mukaansa, joku voi nähdä tämän positiivisena työntehostumisena, mutta hänen mukaansa se myös lisää kiireen tunnetta, jolloin laatu saattaa kärsiä. Hänen mukaansa entisestään kohonnut työn hektisyys ei ole omiaan lisäämään työhyvinvointia, päinvastoin.

Kolmas vastanneista kertoi, ettei poliisivankilan sulkemisesta ole ollut minkäänlaisia positiivisia vaikutuksia. Hänen mukaansa oli suurin virhe ikinä sulkea poliisilaitoksen vilkkain ja keskeisimmällä paikalla ollut poliisivankila.

4.2 Tutkijoiden kysymykset

Miehistölle esitimme seitsemän kysymystä. Kysyimme seuraavat kysymykset haastattelussa:

1. Miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut päivittäiseen työntekooi?
2. Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työhyvinvointiisi tai esimerkiksi työn kuormittavuuteen?
3. Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi sisäiseen työilmapiiriin?
4. Onko kiinniotettujen henkilöiden kuulustelujen määrä vähentynyt yleisesti Järvenpään poliisiase-
man sulkeutumisen jälkeen?
5. Kuinka paljon kuluu keskimääräisesti työaikaasi yhden kuulustelun suorittamisessa Hyvinkään po-
liisiasemalla sisältäen työpisteeltäsi lähdön siihen, kun palaat takaisin?
6. Millaisia negatiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?
7. Millaisia positiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?

4.2.1 Miten poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut päivittäiseen työntekooi?

Yhden vastanneen mukaan juttuvuorossa on hyvin todennäköistä, että joutuu lähtemään Van-
taalle, Hyvinkäälle tai Porvooseen. Tällöin ajallisesti noin tunnin kuulusteluun menee aikaa yh-
teensä noin kolme tuntia, etenkin jos rekisteröinti suoritetaan. Toisen vastanneen mukaan poliisi-
vankilan sulkeminen on lisännyt kuormittavuutta päivittäiseen työntekoon.

Kolmannen vastanneen mukaan Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on vaikeuttanut ja hidasta-
nut työntekoa. Hänen mukaansa päivässä menee yli tunti työaika hukkaan pelkän matkustamisen
takia. Hän kertoo, että ennen aamupäivällä yksinkertaiset kuulustelut oli jo hoidettu, jolloin juttu oli

saatu tutkittua jo pitkälle iltapäivään mennessä. Nykyään kuulustelut venyvät pitkälle aamupäivään tai iltapäivälle, jolloin yksi päivä ei riitä jutun hoitamiseen. Hänen mukaansa myös pidättämistä on useammin harkittu tutkinnanjohtajan kanssa, jotta tutkijoille saataisiin taktista tutkinta-aikaa lisää. Nykyään aikatakarajat myös tulevat melkein joka jutussa vastaan, kun kuulustelut joudutaan hoitamaan Hyvinkäällä. Myös se on nykyään erona päivittäisessä työnteossa, että joutuu kuormittamaan muita poliisilaitoksen henkilöstä hoitamaan omia asioitaan. Usein esimerkiksi avustajan tarvetta joutuu nykyään kyselemään vartijat, joilla ei aina aika meinaa siihen riittää.

Tämän samaisen konstaapelin mukaan päivittäisessä työnteossa on välillä hankalaa saada kuulusteluhuoneet riittämään Hyvinkäällä, jossa niitä ei ole kuin kaksi kiinniottotilojen vieressä. Totta kai myös Hyvinkään poliisiaseman rikostutkijoilla on kiinniotettujen kuulusteluja, joka lisää huoneiden tarvetta ja käyttöä. Kyseinen konstaapeli kertoo, että on joutunut odottamaan välillä tunninkin kuulusteluhuoneen vapautumista.

Neljännän vastanneen vanhemman konstaapelin mukaan poliisivankilan sulkeminen vaikuttaa enimmäkseen juttuvuoroissa. Silloin hänen mukaansa työaikaa kuluu ajamiseen joko Hyvinkäälle tai Vantaalle. Hän kertoo myös, että välillä kuulusteluhuoneen vapautumista joutuu odottamaan, joka on myös turhaa joutokäyntiä. Kyseinen konstaapeli kertoi myös haastattelussa, että takavarikkoasiat on hoidettu eri tavalla Hyvinkäällä ja Vantaalla, jonka vuoksi välillä takavarikkolokeron avainta joudutaan etsimään. Haastattelussa hän mainitsi myös, että välillä joutuu lähtemään muualle poliisivankilalle kuulemaan henkilöä, vaikka ei olisi juttuvuorossa. Tämä johtuu siitä, että itsellä on hoidettavana jokin juttu, jonka kuulustelu odottaa hoitamista ja kyseinen henkilö on kiinniotettu.

4.2.2 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut työnhyvinvointiisi tai esimerkiksi työnkuormittavuuteen?

Yhden vastanneen mukaan poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut kuormittavuuteen, sillä tavalla, että työn tekeminen on viivästynyt ja usein ollaan tilanteessa, että pitää jäädä ylitöihin, jotta asia saadaan hoidettua. Aina ei voi ylitöihinkään jäädä, joten joutuu jutun kannalta usein myös pohtimaan, tuleeko asianomistajan tai todistajan kuuleminen tai kotietsintä suorittaa ennen rikoksesta epäiltyä, jolloin lähtö poliisivankilalle viivästyy. Tällöin saattaa joutua pyytämään kollegoilta apua esimerkiksi asianomistajan kuulemisessa.

Toisen mielestä poliisivankilan sulkeminen on lisännyt kuormittavuutta sillä tavalla, että käytännön asioita on vaikeampi hoitaa etenkin, jos henkilöä, joka on pidätetty tai vangittu joudutaan kuulemaan useamman kerran. Pidempi aikaisen kuultavan asioita olisi myös helpompi hoitaa omasta poliisivankilasta, jolloin saisi luotua paremman suhteen kuultavan kanssa.

Myös kolmannen vastanneen mukaan kuormittavuus on lisääntynyt. Hänen mukaansa on välillä mukavaakin ajella radan vartta edestakaisin ja ajomatkan voi käyttää työntekoon, mikäli ei ole kuski.

Neljäs vastannut kertoi, ettei poliisivankilan sulkeminen ole juurikaan vaikuttanut hänen työnsä kuormittavuuteen. Hän kertoo, että kokee ajelun lähinnä mukavana vaihteluna verrattuna tietokoneen edessä istumiselle. Hän mainitsee, että ajaminen on ajanhaaskausta työnteon näkökulmasta.

4.2.3 Onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmäsi sisäiseen työilmapiiriin?

Yhden haastatteluun vastanneen vanhemman konstaapelin mukaan poliisivankilan sulkeminen on näkynyt sillä tavalla, että on tietynlaista valitusta tullut osalta henkilöistä, jos heille on osunut monta juttuvuoropäivää peräkkäin lähtö Hyvinkäälle, Vantaalle tai Porvooseen. Myös se on aiheuttanut purnaamista, jos joku muu on selvinnyt ilman lähtöä omassa juttuvuorossaan.

Toisen vastanneen mukaan asia on tottumiskysymys, ja hänen mukaansa asiaan on melko hyvin totuttukin. Kyseinen konstaapeli mainitsee kuitenkin raskaaksi ja mahdollisesti yleiseen ilmapiiriin vaikuttaviksi tapaukset, joissa käydään esimerkiksi Meilahden sairaalassa ensin kuulemassa asianomistajaa ja tämän jälkeen lähdetään vielä Hyvinkäälle kuulemaan rikoksesta epäiltyä. Myös päivässä kahdessa eri poliisivankilassa käymistä on pidetty huonona asiana. Hän mainitsee, että tilanne on kuitenkin kaikille sama ja siihen on totuttu.

Kolmas vastanneista kertoi, että osa hänen kollegoistaan kokee matkustamisen vastenmielisenä. Hän mainitsee myös, että välillä tulee päiviä, ettei näe työkavereita ollenkaan, koska on Hyvinkäällä tai Vantaalla kuulustelemassa.

Neljännän vastanneen mukaan poliisivankilan sulkeminen ärsytti kaikkia, erityisesti kun juuri kuukaan ei tuntunut tietävän vastausta, miksi poliisivankila tuli juuri nyt sulkea. Hänen mukaansa kuukaan ei nähnyt poliisivankilan sulkemista positiivisena tai helpottavana tekijänä.

4.2.4 Onko kiinniotettujen henkilöiden kuulustelujen määrä vähentynyt yleisesti Järvenpään poliisivankilan sulkeutumisen jälkeen?

Yhden vastanneen mukaan kuulustelut ovat hieman vähentyneet. Kyseisen konstaapelin mukaan tämä johtuu siitä, että Hyvinkään tutkijat ovat usein hoitaneet lievempiin tai helppohoitoisiin rikoksiin liittyvät kuulustelut.

Myös toisen vastanneen mukaan kuulusteluiden määrä on jonkin verran vähentynyt. Hänen mukaansa Hyvinkään tutkijat ovat tarjoutuneet hoitamaan lievempien juttujen kuulusteluita, jolloin ei olisi järkevää ajaa Hyvinkäälle ja takaisin Järvenpäästä 10 minuutin kuulustelun takia.

Kolmannen vastaajan mielestä kuulusteluiden määrä ei ole vähentynyt, koska hänen mukaansa Järvenpään tutkijat ovat joutuneet auttamaan Vantaata kuulusteluissa. Hänen mukaansa Hyvinkää on kyllä hyvin auttanut heitä hoitamaan kuulusteluita. Kyseinen konstaapeli myös muistutti, että jutut jäävät silti Järvenpään, vaikka kuulustelun hoitaisikin konstaapeli toiselta asemalta.

Neljäs vastanneista kertoi, ettei kuulustelujen määrä ole vähentynyt Järvenpään poliisivankilan sulkemisen myötä. Hän kertoo, että joskus Hyvinkään tutkijat hoitavat heidän kuulemisensa, mutta Vantaa ei juuri koskaan.

4.2.5 Kuinka paljon kuluu keskimääräisesti työaikaasi yhden kuulustelun suorittamisessa Hyvinkään poliisiasemalla sisältäen työpisteeltäsi lähdön siihen, kun palaat takaisin?

Yhden vastanneen mukaan aikaa yhden kuulustelun hoitamiseen kuluu noin 2,5–3 tuntia Hyvinkäällä. Myös toisen ja kolmannen haastateltavan mukaan aikaa kuluu noin kolme tuntia, jos kuulustelu on tunnin kestävä, eikä siihen tarvitse asianajajaa tai tulkkia.

Neljäs vastanneista kertoi myös sen mitä partion toimiin kuuluu lähdettäessä kuulustelemaan toiselle poliisiasemalle. Ensin partion jäsen soittaa tilannekeskukseen ilmoittaakseen partion ja sen luomisen. Tämän jälkeen tulee ottaa voimankäyttövälineet mukaansa ja pakata muut tavarat autoon. Häätäkeskukseen tulee myös ilmoittaa tutkintatehtävä. Hyvinkäälle päästyä tulee etsiä käytettävissä oleva kuulusteluhuone.

Kyseisen konstaapelin mukaan reissu on hoidettavissa nopeimmillaan reilussa parissa tunnissa, mutta yleensä siihen menee 4–5 tuntia. Iltapäivällä, kun selviää takaisin Järvenpään poliisiasemalle, on usein aikaa vain pakollisille kirjauksille ja usein Hyvinkäälle lähdettäessä päivät venyvät myös ylitöiden puolelle. Hänen mukaansa poliisivankilan ollessa vielä auki Järvenpäässä, meni aikaa vain kuulustelun suorittamiseen ja muutoin koko päivän ehti tehdä muita työtehtäviä.

4.2.6 Millaisia negatiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?

Yhden vastanneen mukaan työpaine on kasvanut. Hänen mielestään työaika menee hukkaan ja asioiden nopea hoitaminen on vähentynyt.

Toisen haastatellun konstaapelin mukaan keskeneräisten juttujen määrä kasvaa tutkijoilla, kun aikaa menee turhaan ajeluun poliisiasemien välillä. Hänen mukaansa välillä ajelua on niin paljon eri

asemille, ettei autoja meinaa riittää kaikille tarvitseville. Negatiiviseksi puoleksi hän mainitsee myös kuulusteluhuoneen vapautumisen odottelun Hyvinkäällä, jolloin työaika menee hukkaan. Usein avustajan tai tulkin selvittäminenkin onnistuu vasta itse tutkijalta paikan päällä, jolloin kuulustelun alku venyy jälleen. Samaisen konstaapelin mukaan poliisivankilan puuttuminen Järvenpäästä myös kuormittaa muiden asemien työntekijöitä turhaan, kun he joutuvat hoitamaan Järvenpään tutkijoiden asioita. Tästä esimerkkinä toimii vaikkapa takavarikoitujen esineiden sijainnin löytäminen. Kolmas haastatteluun vastanneista kertoi, että hänen mukaansa kulkemiseen käytetty aika on täysin hukkaan heitettyä ja rahaa kuluu.

Neljännän vanhemman konstaapelin mukaan negatiivisena puolena on matkustamiseen kulutettu aika. Hän myös mainitsee, että kiinniotettujen tavaroiden kuten hygieniatuotteiden tai tupakoiden toimituksessa tutkija joutuu toimimaan usein niin sanottuna välikätenä. Ennen hän pystyi ne tavarat itse tarkastamaan ja viemään kiinniotetulle. Tämä oli yksi keino luoda parempaa suhdetta kuulusteltavaan. Myös juttelukin tai kuulustelukin sujui helpommin päivittäin, kun kiinniotettu oli samassa rakennuksessa. Yhtenä esimerkkinä negatiivisista puolista tämä konstaapeli mainitsee kotietsinnät. Jos kiinniotettu asuu Järvenpäässä tai Keravalla, sitoo se kenttäpartion tai tutkinnanpartion pitkäksi aikaa, kun he joutuvat kuljettamaan kiinniotetun avaimineen Hyvinkäältä Järvenpään tai Keravalle ja takaisin.

4.2.7 Millaisia positiivisia vaikutuksia koet sulkemisella olleen?

Yksi vastanneista ei keksi positiivisiksi puoliksi muita, kuin sen, että yhteistyötä Hyvinkään tutkijoiden kanssa on tullut enemmän ja he ovat puhaltaneet yhteen hiileen.

Myös toisen vastanneen mukaan positiivinen puoli on ollut se, että on ollut enemmän yhteistyötä Hyvinkään tutkijoiden kanssa. Tätä kautta on oppinut tuntemaan Hyvinkään tutkijoiden kasvot ja nimet.

Kolmas vastanneista kertoi, että positiivinen puoli on ollut se, että pääsee välillä pois tietokoneen äärestä hieman ulkoilemaan.

Neljäs vastanneista ei keksi positiivisia puolia. Hänen mukaansa yksittäisen pienen sotamiehen on kuitenkin turha murehtia komppanian murheita.

5 TULOKSET

Tässä osiossa esittelemme opinnäytetyömme tulokset. Tutkimuksemme perustuu Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen Järvenpään poliisiaseman rikostutkinnan henkilöstön haastatteluihin ja avaamme haastatteluista saamiamme tuloksia tässä osiossa. Teemme siis yhteenvedon alipäällystön ja miehistön haastatteluiden vastauksista. Tuloksista teemme johtopäätöksiä opinnäytetyön seuraavassa osiossa.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa siitä, miten poliisivankilan sulkeminen on koettu Järvenpään rikostutkinnassa. Haastatteluiden tulokset osoittavat, että asia on koettu negatiivisena ja työhyvinvointia heikentävänä asiana. Tulosten perusteella poliisivankilan sulkemisen jälkeen ei ole tehty tarvittavia korjausliikkeitä, jotta Järvenpään rikostutkinnan työ pystyisi jatkumaan entisellä mallillaan. Henkilöstöresurssia olisi tullut nostaa, jotta matkustamiseen käytetty menetetty aika olisi saatu korvattua.

Päätuloksena voidaan siis todeta, että Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut negatiivisesti Järvenpään rikostutkinnan työhön. Molemmat sekä miehistö, että alipäällystö ovat kokeneet poliisivankilan sulkemisen vaikuttaneen negatiivisesti työntekoon. Miehistöllä ja alipäällystöllä on eroja siinä, miten he ovat kokeneet negatiivisuuden.

Miehistön mielestä negatiivisimpana on koettu jatkuva matkustaminen. Miehistön mielestä se vie paljon aikaa muilta työtehtäviltä. Tämä matkustamiseen käytetty aika on siis pois esitutkintoihin käytetystä ajasta, jonka vuoksi muut esitutkinnan viivästyvät.

Miehistö koki myös, että poliisivankilan sulkeminen on kuormittanut myös muiden poliisiasemien ja –vankiloiden työntekijöitä. Tämä johtuu siitä, että kiinniotettujen asioiden hoitoon tarvitsee nykyään usein välikäden esimerkiksi avustajan tarvetta selvittäessä.

Osan mukaan poliisivankilan puuttuminen myös vaikutti negatiivisesti kuulustelijan ja kuulusteltavan suhteeseen. Poliisivankilan sijaitessa Järvenpäässä tutkija oli enemmän yhteydessä kuulusteltavaan, joka oli kiinniotettuna. Tämä taas auttoi hänen mukaansa kuulustelujen sujuvuudessa.

Alipäällystön mielestä negatiivisia puolia oli se, että asioiden hoitaminen on hankaloitunut ja välikäsien käyttö on lisääntynyt. Heidän mukaansa tämä työllistää muita henkilöitä kuten vartijoita ja muiden asemien tutkijoita.

Negatiivisena asiana alipäällystöstä nostettiin esille se, kuinka paljon työaikaa kuluu tutkijoilla siirtymiseen työnteon sijaan sekä se, että työpäivät ovat rikkonaisia matkustamisen takia. Yksi haasta-

telluista kertoi seuraavaa: *“Eniten Järvenpään rikostutkintaa rasittaa tottakai siirtymä toiselle poliisi-
asemalle. Se syö tutkijan varsinaista työaika, jonka pystyisi käyttämään muuhun kuin ajeluun.
Ajelusta henkilöautolla taas aiheutuu omat kustannuksensa. Tutkijan päivästä tulee rikkonainen
pakollisen siirtymän vuoksi. Se, että kiinniotettu on toisaalla kiinni, on omiaan aiheuttamaan myös
kiireen tunnetta.”*

Vastanneista 100 % oli sitä mieltä, että Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta on seurannut ne-
gatiivisia asioita. Kuitenkin vain 43 % vastanneista koki, että poliisivankilan sulkemisesta on seu-
rannut jotain positiivisiakin asioita. Positiivisiksi asioiksi kerrottiin se, että saa tehdä enemmän yh-
teistyötä muiden poliisiasemien tutkijoiden kanssa. Osa koki matkustamisen myös olevan positii-
vistä vaihtelua työtehtäviin.

Työhyvinvointi oli myös yksi asia, joka nousi esille haastatteluissa. Monen mielestä työn kuormitta-
vuus on kasvanut, joka taas on ollut omiaan heikentämään työhyvinvointia.

Tuloksiamme olisi voinut laajentaa siten, että olisimme liittäneet laadullisen tutkimuksen lisäksi
myös määrällisen tutkimuksen. Haastatteluiden oheen olisimme voineet liittää kyselylomakkeen.
Tämän avulla olisimme saaneet luotua tuloksia selkeyttäviä kaavioita. Halusimme kuitenkin keskit-
tyä haastatteluihin täysin emmekä halunneet tehdä asiasta haastateltaville liian laajaksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tässä osiossa teemme opinnäytetyömme johtopäätökset. Vastaamme siis tutkimuskysymyksiin. Pyrimme myös arvioimaan opinnäytetyömme luotettavuutta ja, kuinka hyvin onnistuimme tutkimuksen teossa.

6.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Tutkimuksemme pääkysymys oli selvittää, kuinka Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut Järvenpään rikostutkintaan. Tarkoituksena oli siis selvittää, miten poliisivankilan sulkeminen vaikuttaa jokapäiväiseen työntekoon rikostutkinnassa. Onko työ muuttunut sujuvammaksi vai vähemmän sujuvammaksi?

Pääkysymyksemme johtopäätöksenä voidaan pitää sitä, että Järvenpään poliisiaseman henkilöstön mielestä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on koettu negatiiviseksi. Suurimmiksi negatiivisiksi puoliksi henkilöstö nosti matkoihin käytetyn ajan, joka oli pois työnteosta. Tämä taas näkyi keskeneräisten juttujen määrän kasvamisessa tutkijoilla.

Toisena kysymyksenä halusimme selvittää, kuinka poliisivankilan sulkeminen on vaikuttanut työntekijöiden työn kuormittavuuteen. Monet vastanneista kokivat poliisivankilan sulkemisen vaikuttaneen negatiivisesti työhyvinvointiin. Henkilöt, jotka kokivat työhyvinvoinnin huonontuneen, kokivat työn kuormittavuuden kasvaneen ja osan mielestä myös ryhmän ilmapiiri oli heikentynyt. Suurin osa kuitenkin koki, ettei ryhmän ilmapiiri ollut heikentynyt.

6.2 Johtopäätökset

Voidaan todeta, että haastateltavien mielestä Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on ollut huono ratkaisu ja vaikuttanut negatiivisesti työntekoon. Ainakin yhden haastateltavan mielestä poliisivankila tulisi ottaa uudelleen käyttöön riittävällä vartijaresurssilla.

Poliisivankilan sulkemisen on koettu myös negatiivisena asiana työhyvinvoinnin näkökulmasta. Tämä johtuu siitä, että työn kuormittavuus on kasvanut matkustamisen vuoksi ja työt kasaantuvat hukatun ajan vuoksi.

Työskennellessämme poliisiammattikorkeakoulun työharjoittelujaksolla Järvenpään rikostutkinnassa, pystymme ymmärtämään haastatteluihimme vastanneiden henkilöiden näkökulmia ja suhtautumista poliisivankilan sulkemiseen. Järvenpään tutkinnassa on vaihtuvassa järjestyksessä aina

niin kutsuttu ”juttuvuorolainen”, jonka tehtävänä on lähteä suorittamaan toisen poliisiaseman poliisivankilalle mahdolliset kuulustelut sinä päivänä. Havaitsimme, että lähes poikkeuksetta sinne lähtee aina kaksi tutkijaa yhden sijasta.

Tässä voisi ajatella, että yhdellä tutkijalla pärjäisi, kun työskentely tapahtuu kuitenkin poliisiaseman tiloissa. Toinen näkökulma tähän on taas se, että kuulusteltavien määrä oli lähes poikkeuksetta useampi kuin yksi, joten usean kuulustelun suorittaminen ja siitä tulevien juttujen määrä on yhdelle tutkijalle todella kuormittava, jolloin Hyvinkäälle lähtemisestä voisi muodostua entistä vastenmielimpää tutkijoiden keskuudessa.

Työturvallisuusnäkökulmaa on toki myös pohdittava, silloin kun liikutaan poliisina ulkomaailmassa. Mikäli esimerkiksi tutkijan Hyvinkäälle matkustamisen aikana tulee tilanne, johon poliisin on puututtava, on lähtökohtaisesti yksi tutkija työturvallisuuden kannalta haavoittuvaisempi kuin kaksi. Kokemuksiemme mukaan tutkijat luovat pääsääntöisesti partion tilannekeskuksen kautta matkustaessaan Hyvinkään poliisiasemalle, joten oletettavasti tämä partio on silloin myös valmiustilassa hätäkeskuksen käytettävissä, toki tehtävän kiireellisyysluokka huomioiden.

Tehokkaan organisoinnin näkökulmasta pohdimme myös sitä vaihtoehtoa, että voisiko Järvenpään tutkijoista yhden työpiste sijaita sitten valmiina Hyvinkään poliisiaseman tiloissa, jolloin matkustaminen jäisi kokonaan pois. Henkilökohtainen näkemyksemme sekä mielipiteemme tästä on se, että Järvenpään poliisiaseman rikostutkinnan juttumäärät ovat niin suuret, ettei sieltä todennäköisesti ole resurssien kannalta mahdollista irrottaa yhtä tutkijaa. Ratkaisuna tähän voisi olla uuden tutkijan palkkaaminen nimenomaisesti kyseiseen tehtävään, jolloin todella saataisiin poliisivankilalle matkustaminen suljettua päiväjärjestyksestä pois. Yhden uuden tutkijan palkkaaminen edellä mainittuun tehtävään olisi todennäköisesti kustannustehokkain ja myös tuottavin ratkaisu pitkällä aikavälillä, sillä Järvenpään poliisivankilan korjauskustannukset sekä ylläpito olisi todennäköisesti liian kallista. Kestämättömältä tuntuu myös nykyinen toimintamalli, jossa kiinniotetuiden kuulustelumääriä sekä siitä aiheutuvia sidonnaisuuksia on ryhmänjohtajien mahdoton ennustaa, faktana on kuitenkin se, että jotkut tutkijoista joutuvat lähtemään Järvenpäästä Hyvinkäälle lähes päivittäin.

6.3 Jatkotutkimusehdotukset

Järvenpään poliisivankilan sulkemisen vaikutuksista on nyt tehty kaksi opinnäytetyötä. Roni Kokkonen ja Eeli Ylikarjulan opinnäytetyön aiheena oli Järvenpään poliisivankilan sulkeminen kenttätyön näkökulmasta. Meidän työmme taas keskittyy samaan aiheeseen, mutta rikostorjunnan näkökulmasta. Mielestämme näiden kahden työn jälkeen asia on melko kattavasti tutkittu tällä hetkellä.

Jatkotutkimusehdotukseksi voisimme nostaa asian tutkimisen vuosien kuluttua, onko asialle tehty muutoksia, vai vallitseeko vielä sama tilanne Järvenpäässä. Tarkempaa tutkimusta voisi tehdä myös esimerkiksi siitä, kuinka paljon matkustaminen tosiasiallisesti maksaa poliisilaitokselle, kun tarkastellaan siihen käytettyä työaika sekä kuluja, joita tulee siirtymiseen käytettyihin ajoneuvoihin. Tällaisia kuluja voisi olla esimerkiksi polttoainekulut sekä ajoneuvoon kertyneistä kilometreistä syntyvät huolto- ja ylläpitokulut, kuten renkaiden vaihto.

Mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe voisi olla myös selvittää, onko Järvenpään poliisivankilan sulkemisella säästetty rahaa, eli onko poliisivankilan korjauskustannukset sekä ylipäättään poliisivankilan ylläpitokustannukset pienemmät kuin valvonta- ja hälytystoiminta- sekä rikostorjuntasektorin toimintatapojen muutoksesta aiheutuneet kustannukset.

Myös muista poliisivankiloiden sulkemisista on tehty opinnäytetöitä. Yksi tällainen on työssämme mainitsema Pauliina Kauhasen opinnäytetyö, joka käsittelee Jyväskylän poliisivankilan sulkemista. Tästä nostamme esille vielä yhtenä jatkotutkimusehdotuksena mahdollisten tulevaisuudessa suljettavien poliisivankiloiden seurauksien tutkimisen. Olisi mielenkiintoista nähdä, vaikuttaako poliisivankilan sulkeminen jossain muualla päin Suomea eri tavalla kuin täällä Itä-Uudellamaalla.

7 POHDINTAA

Tässä osiossa tuomme esille omaa pohdintaa aiheestamme. Käymme läpi sekä alipäällystön että miehistön haastattelut kysymys kysymykseltä ja nostamme esille meidän mielestämme tärkeimpiä asioita, joihin meillä on omia mielipiteitämme. Lopuksi teemme vielä tietynlaisen yhteenvedon siitä, mitä olemme itse mieltä tutkimuksestamme ja sen tuloksista.

7.1 Pohdintaa ryhmänjohtajien haastatteluista

Tässä osassa pohdimme alipäällystön haastatteluista saamiamme vastauksia. Alipäällystöön kuuluvat konstaapelit toimivat esimiesasemassa miehistöön kuuluviin konstaapeleihin nähden. Haastattelimme alipäällystä, koska halusimme selvittää, kuinka lähiesimies on kokenut tutkijoiden työmäärän lisääntymisen ja, onko esimiestyö hankaloitunut poliisivankilan sulkemisen johdosta. Nostamme esille meidän mielestämme ongelmallisimmat ja tärkeimmät asiat haastatteluista.

Ensimmäisellä kysymyksellä halusimme selvittää, miten päivittäinen työnteko on muuttunut poliisivankilan sulkemisen seurauksena. Yhden haastateltavan mukaan juoksevien asioiden hoitaminen on lisääntynyt rikostutkinnan alipäällystöllä poliisivankilan sulkemisen myötä. Esimerkkinä hän esitti, että siivoojien sisälle päästäminen aamuisin on rikostutkinnan R1-vuorossa olevan töitä. Ennen poliisivankila on hoitanut samalla kaiken kulunvalvonnan poliisiaseman tiloihin. Mielestämme on ongelmallista, ettei poliisiasemalla ole enää selkeää kulunvalvontaa. Olisi paljon selkeämpää ja turvallisempaa, jos kaikki kulku tapahtuisi poliisivankilan kautta.

Toisessa kysymyksessä halusimme selvittää, onko poliisivankilan sulkemisella ollut vaikutusta työnhyvintoihin. Yhden haastatteluun vastanneen mukaan järjestely ja välikäsien käyttö on lisääntynyt, joka on vähentänyt työmukavuutta. Mielestämme on hankalaa, että lähes jokaisen asian kiinniotetun kanssa joutuu hoitamaan jonkun välikäden kautta. Pidempi kestoissa jutuissa, joissa kuulusteluja on enemmän voi tämä mielestämme heikentää tutkijan ja kiinniotetun kanssakäymistä, jolloin kuulusteluista ei välttämättä saada yhtä paljon irti. Kuulusteltavan on ehkä helpompaa kertoa asioita ihmiselle, jota hän näkee päivittäin, kuin ihmiselle, joka vain kuulustelee häntä.

Kolmannessa haastattelukysymyksessä selvitimme, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut ryhmän ilmapiiriin. Yleinen ajatus oli, ettei se ollut vaikuttanut negatiivisesti ryhmän ilmapiiriin. Yksi haastatteluista kuitenkin huomautti, että tutkijat ovat hänen mielestään väsyneet jatkuvaan matkustamiseen, mutta asiaan on kuitenkin totuttu. Mielestämme on hyvä asia, ettei poliisivankilan sulkeminen ole vaikuttanut ryhmän sisäiseen ilmapiiriin. Uskomme, että tämä johtuu siitä, että kaikki ovat samassa veneessä, eikä asia ole kenenkään heidän päätettävissään. Onkin turha syyttää toisia asioista, joihin heillä ei ole vaikutusvaltaa.

Neljäntenä asiana halusimme selvittää asiaa henkilöstöressurssien näkökulmasta. Yleisenä mielipiteenä esille nousi se, että henkilöstöressurit ovat heikentyneet poliisivankilan sulkemisen myötä. Tämä johtuu suoraan siitä, että matkustaminen vie niin paljon aikaa. Kun matkustamiseen kuluu enemmän aikaa ja tutkijoiden määrä pysyy ennallaan, on selvää, että esitutkintojen valmistuminen viivästyy. Mielestämme tutkijoiden määrää olisi tullut lisätä, kun poliisivankila suljettiin. Poliisivankilan sulkemisella kuitenkin tavoiteltiin resurssien säästöä, joten ymmärrämme miksei tutkijoita palkattu lisää.

Viides kysymys käsitteli poliisivankilan sulkemisen vaikutusta esitutkintapöytäkirjojen määrään. Kuten aiemmassa kappaleessa mainitsimme, on poliisivankilan sulkeminen hidastanut esitutkintapöytäkirjojen valmistumista. Ihminen ei voi olla kahdessa paikassa samaan aikaan, joten matkustamiseen käytetty aika on suoraan pois esitutkintoihin käytetystä ajasta. Mielestämme ainut ratkaisu asiaan on saada riittävät henkilöstöressurit, jotta esitutkintoaikoja saadaan lyhennettyä. Esitutkinta on asia, joka vaikuttaa suoraan poliisin luotettavuuteen kansalaisten silmissä. Millaisen kuvan se luo kansalaiselle, jos häneen kohdistetaan rikos ja poliisi ei ota vuoteen mitään yhteyttä asian tiimoilta. Jos tällainen on todellinen ensikontaktisi poliisiin, niin kyllä se väkisinkin laskee luottoa poliisiin ja oikeusjärjestelmään. Kansalaiselle syntyy kuva, ettei ketään kiinnosta hänen asiansa.

Kuudentena asiana halusimme selvittää poliisivankilan sulkemisesta seuranneita negatiivisia vaikutuksia. Lista negatiivisista asioista oli pitkä kuten aiemmista osioista selviää. Mielestämme negatiivisimpana on selvä tutkijoiden pula. Jos asemalta on lähtenyt jo muutama tutkijapari poliisivankiloille kuulemaan epäiltyjä ja samaan aikaan lupakansliaan saapuu henkilöitä, joilla on etsintäkuuluksia, loppuu työntekijät nopeasti kesken. Mielestämme henkilöstöressurssi tulisi olla sillä tasolla, että kiireelliset asiat pystytään aina hoitamaan. Jos kiireellisten asioiden hoitamiseen menee kaikki resurssit, tarkoittaa se myös sitä, että kaikki muut asiat odottavat eivätkä etene.

Viimeisenä asiana halusimme selvittää, millaisia positiivisia puolia poliisivankilan sulkemisella on ollut. Kahden mielestä asiassa ei ollut mitään positiivisia puolia. Kolmas koki, että asian voisi nähdä työn tehostumisena siinä mielessä, että kuulustelut on nykyään saatava useammin kerralla valmiiksi. Toki se pitää paikkansa, mutta usein uusia asioita selviää esitutkinnan aikana, jolloin kuulusteluja joudutaan suorittamaan joka tapauksessa lisää.

7.2 Pohdintaa tutkijoiden haastatteluista

Tässä osiossa pohdimme miehistöön kuuluvien henkilöiden haastatteluiden tuloksia. Koemme, että miehistön haastattelut ovat todella tärkeä osa opinnäytetyötä, koska miehistön jäsenet ovat henkilöitä, joiden päivittäiseen työntekoon Järvenpään poliisivankilan sulkeminen on eniten vaikuttanut.

Miehistö suorittaa kuulustelut ja kotietsinnät, joiden suorittaminen on muuttunut poliisivankilan sulkemisen myötä.

Aluksi halusimme selvittää, kuinka jokapäiväinen arki on todellisuudessa muuttunut Järvenpään poliisivankilan sulkemisen jälkeen. Tiesimme, että arki on muuttunut, koska kiinniotettujen kuulustelut jouduttiin poliisivankilan sulkemisen myötä suorittamaan muualla ja tämä aiheuttaa paljon matkustamista. Suurin osa miehistöstä toikin esille sen seikan, että matkustamiseen kuluu paljon aikaa, joka on pois kaikesta muusta työstä. Vaikka nopeasti ajateltuna voikin ajatella, että matkoihin kuluu vain se kaksi kertaa 30 minuuttia eli tunti, vie matkustaminen aina myös muutoin aikaa, kuten varusteiden ja kaluston hoitamiseen käytettyä aikaa.

Poliisina työvuorossa julkisella paikalla liikkussa, erityisesti autolla, tulee poliisimiehen olla varustautunut voimankäyttövälinein. Tämä tarkoittaa aina vähintään henkilökohtaista suojaliiviä ja virka-asetta. Myös muut voimankäyttövälineet on järkevää ottaa mukaansa. Myös erilaisia varausasioita ja järjestelyjä joutuu joka kerta tekemään. Kuten eräs vanhempi konstaapeli haastattelussaan mainitsi, tulee partion aina tehdä ilmoitus poliisin tilannekeskukseen sekä hätäkeskukseen partion kuulustelumatkasta. Myös auto ja kuulusteluhuone tulee varata joka kerta erikseen. Tällaisiin asioihin nopeasti kuluu myös reilusti aikaa. Kiinniotettujen sijaitessa samassa rakennuksessa, mitään edellä mainituista asioista ei tarvitse kuulustelun yhteydessä suorittaa. Poliisivankilan sijaitessa samassa rakennuksessa ainut aika kuulustelun suorittamisessa on kuulusteluun valmistautuminen ja sen suorittaminen. Kaikki muu ylimääräinen aika jää tällöin muille työtehtäville.

Kuten haastateltavat myös me näemme sen ongelmana, ettei kiinniotetut ole samassa rakennuksessa tutkijoiden kanssa. Tällöin pienten arkisten asioiden hoitamiseen, kuten kiinniotetun avustajan tarpeeseen tarvitsee aina pyytää esimerkiksi Hyvinkäältä apua, joka taas kuormittaa heidän tutkijoitaan tai vartijoitaan. Myös jatkokuulusteluiden suorittaminen on paljon enemmän aikaa vievää verrattuna siihen, että hakisi kiinniotetun saman rakennuksen kiinniottotiloista.

Toisena asiana halusimme selvittää, onko poliisivankilan sulkemisella ollut vaikutusta työhyvinvointiin ja ryhmän ilmapiiriin. Kaikki vastanneista kertoivat, että poliisivankilan sulkeminen on lisännyt heidän työnsä kuormittavuutta. Usean vastaajan mukaan ylitöiden määrä on kasvanut, koska päivät ovat venyneet niin pitkiksi esimerkiksi Hyvinkään poliisivankilalla käymisen vuoksi. Osan mukaan kuormittavuutta on lisännyt myös se, että kuulustelut tulisi saada yhdellä kertaa kasaan, koska yhteen kuulusteluun menee niin paljon aikaa. Jos uusia asioita tulee esille muita asianosaisia kuulusteltaessa, on partion taas lähdettävä käymään toisaalla kuulemassa kiinniotettua. Lyhyet muutaman jatkokysymyksen kuulustelut ovat siis paljon aikaa vieviä. Ennen niihin meni muutama kymmenen minuuttia, kun nykyään se tarkoittaa lähemmäs kolmen tunnin reissua. Ennen kiinniotettujen kuulusteluun käytetyn ajan määritteli kuulustelun kesto, kun nykyään kuulustelun kesto

ei niin paljoa vaikuta kokonaisuudessa käytettyyn aikaan, koska kaikkeen muuhun kuin itse kuulusteluun menee joka kerta niin reilusti aikaa.

Ryhmän työilmapiiriin poliisivankilan sulkeminen ei monen mielestä ole juurikaan vaikuttanut. Yhden vastanneen mielestä välillä on saattanut kuulua valitusta siitä, että itse joutuu joka juttuvuorossa lähtemään muualle kuulemaan henkilöitä, kun osalla on taas käynyt tuuri, eikä ole tarvinnut lähteä. Uskomme, että asia ei ole siksi juurikaan vaikuttanut ryhmän ilmapiiriin, koska kaikki ovat samassa asemassa, eikä kenelläkään ryhmässä työskentelevällä ole osaa eikä arpaakaan poliisivankilan sulkemiseen liittyen.

Seuraavaksi halusimme selvittää, onko poliisivankilan sulkeminen vaikuttanut kuulusteluiden määrään ja sen, kuinka paljon aikaa yksi kiinniotetun kuulustelu keskimäärin vie aikaa. Useimpien mielestä kuulusteluiden määrä oli vähentynyt, koska Hyvinkään tutkijat olivat hoitaneet lievempien ja yksinkertaisten juttujen kuulusteluja. Vaikka Hyvinkään tutkijat hoitavat asian kuulustelut, jää itse juttu Järvenpään tutkijalle. Yleisesti omien juttujen kuulustelut on myös parempi itse hoitaa, jolloin kuulustelija on varmasti perehtynyt juttuun. Kiinniotetun henkilön kuulemiseen meni keskimäärin vastanneiden mukaan noin kolme tuntia. Kiinniotettujen kuulusteluihin käytetty aika on siis keskimäärin kasvanut. Mielestämme on hankalaa, että joudutaan jatkuvasti sopimaan kahden aseman välillä, mikä asia on kenenkin hoidettavana.

Lopuksi halusimme koota tietynlaisen yhteenvedon miehistön positiivisista tai negatiivisista kokemuksista. Järvenpään poliisivankilan sulkemisesta oli miehistön puolella varsin negatiivisia mielipiteitä. Jokaisella vastanneista oli negatiivista sanottavaa poliisivankilan sulkemisesta haastatteluissa, mutta kaikilla ei kuitenkaan ollut positiivista sanottavaa asiasta.

Yksi negatiivisista asioista, jotka vastanneet mainitsivat, oli matkustamiseen käytetty aika Järvenpään poliisivankilan sulkeuduttua. Yleisesti matkustus kohdistuu Hyvinkäälle, Vantaalle ja Porvooseen. Haastatteluissa tuli esille esimerkkien kautta, että Hyvinkäälle matkustetaan Järvenpäästä kuitenkin eniten verrattuna muihin Itä-Uudenmaan poliisivankiloihin.

Toisena negatiivisena asiana mainittiin työtaakan kasvaminen sitä kautta, että keskeneräisten juttujen määrä kasvaa tutkijaa kohden. Tämä johtuu siitä, että matkustamiseen kuluu aikaa niin paljon, ja se kaikki aika on pois esitutkintapöytäkirjojen valmistumisesta. Matkustaessa työntekokin on melko hankalaa, vaikka ei toimisi kuskina. Kannettavalla tietokoneella työskentely henkilöauton etupenkillä ei ole se kaikkein mukavin tai tehokkain tapa työskennellä. Myös odotellessa poliisi-asemalla kuulusteluhuoneen vapautumista työskentely voi olla hankalaa, jos ei rauhallista paikkaa löydy.

Kolmas negatiivinen asia, joka nousi esille, oli muiden esitutkintatoimien, kuten kotietsintöjen suorittaminen. Kiinniotetun ollessa Hyvinkäällä poliisivankilassa, mutta hänen asuessaan Keravalla, Tuusulassa tai Järvenpäässä sitoo kiinniotetun kuljettaminen kotietsinnälle resursseja pitkäksi aikaa. Yleisesti Järvenpään alueelle kiinniotetut myös asuvat Järvenpään alueella.

7.3 Pohdintaa opinnäytetyöprosessista

Opinnäytetyöprosessi oli kestoaltaan pidempi kuin olimme suunnitelleet ja siinä tapahtui myös joitakin muutamia asioita, jotka aikaisemmin havaitsemalla olisimme voineet saada lisäsisältöä työhömmme. Avaamme seuraavaksi hieman koko prosessia kronologisessa järjestyksessä ja tuomme esiin onnistumiset, vaikeudet sekä valitsemamme menettelytavat.

Työn aihe herätti meissä mielenkiintoa, joten sen valitseminen sekä tutkimuskysymysten päättäminen ei tuottanut sen suurempaa päänvaivaa. Tiesimme heti, että haluamme haastatella Järvenpään poliisiaseman henkilökuntaa ja koska olimme perillä rikostorjuntasektorin työnkuvasta sekä tilanteesta, oli järkevien ja hedelmällisten haastattelukysymysten keksiminen luontevaa.

Aihepiiristämme löytyi hyvin kirjallista lähdemateriaalia sekä mielenkiintoisia uutisartikkeleita sekä lausuntoja, joista mainittakoon esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamiehen suorittama tarkastus Järvenpään poliisivankilan tiloihin ennen niiden sulkemista, jossa nostettiin esille esimerkiksi putkatiilojen puutteita.

Hieman hankaluuksia aiheutti Kokkolan ja Ylikarjulan tekemä työ valvonta- ja hälytystoiminnan näkökulmasta, sillä siinä oli asioita, kuten poliisivankilan sulkemisen syyt, joita olisimme itsekin halunneet tuoda ilmi, mutta lopulta päädyimme lopputulokseen, että niiden syiden tuominen uudestaan olisi ollut tarpeetonta, sillä ne on mahdollista lukea heidän opinnäytetyöstään.

Onnistuimme erinomaisesti haastatteluiden tekemisessä. Kyselyihin vastanneet olivat selkeästi motivoituneita ja saimmekin erittäin kattavia vastauksia, joissa oli myös eroavaisuuksia keskenään. Se mikä meiltä jäi uupumaan, oli päällystön haastattelu, joka ei ollut tarkoituksenmukaista aiemmin mainittujen syiden takia.

Suurin haaste työssämme oli tutkimusluvan saaminen, joka kesti noin kaksi kuukautta. Koimme tämän ongelmalliseksi, sillä olisimme halunneet hakea myös uuden tutkimusluvan, sillä saimme kesken opinnäytetyöprosessin lisää ideoita tutkimukseemme, mutta aikaraja tuli vastaan ja päädyimme siihen lopputulokseen, että meillä ei ole aikaa odottaa enää noin pitkään.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessimme oli onnistunut, selvitimme asettamamme tutkimuskysymykset ja saimme tuotua tärkeää tietoa Järvenpään rikostorjunnassa työskentelevien henkilöiden mielipiteistä, joita ei ilman tätä tutkimusta olisi saatu tuotua ilmi.

7.4 Tutkimuksen luotettavuus

Mielestämme tutkimuksemme on luotettava. Suoritimme tutkimuksen nimenomaan henkilöstön näkökulmasta ja heidän mielipiteidensä ympärille. Jokainen haastateltava vastasi kysymyksiin täysin nimettömänä, joten olettaa voi, että saimme kysymyksiimme täysin rehelliset vastaukset. Toinen mahdollinen tutkimussuunta olisi ollut tutkia tilastoja, mutta halusimme saada työntekijöiden henkilökohtaisia mielipiteitä esille.

Järvenpään rikostutkinnassa työskentelee tällä hetkellä noin 15–20 työntekijää, joten saimme haastateltua hyvän osan heistä. Valitsimme haastateltaviksi myös vain sellaisia konstaapeleita, jotka ovat olleet töissä jo silloin, kun Järvenpäässä oli vielä poliisivankila. Tähän pyrimme siksi, jotta vastanneilla olisi kokemuspintaa molemmista työoloista, rikostutkinnasta poliisivankilan sijaitessa samassa rakennuksessa ja muualla. Tutkimuksemme perustuu työntekijöiden empiirisiin kokemuksiin, jotka heillä on muodostunut poliisivankilan sulkemisen jälkeen.

Luotettavuus olisi kuitenkin lisääntynyt, jos olisimme pystyneet haastattelemaan myös päällystöön kuuluvaa henkilöä. Tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista tällä hetkellä, koska Järvenpään rikostutkinnassa päällystössä on vain yksi henkilö. Tämän vuoksi emme olisi pystyneet varmistamaan hänen pysymistään anonyyminä haastattelussa. Hän ei myöskään ollut työskennellyt Järvenpään rikostutkinnassa silloin, kun poliisivankila oli vielä toiminnassa Järvenpäässä. Tämä olikin yksi kriteeri, jonka asetimme haastateltaville.

7.5 Yhteenveto tutkimuksesta

Poliisivankila suljettiin lopulta kuitenkin taloussyistä, jotka yleensä ovat syynä valtion virastojen päätöksissä. Kun jossain piti säästää, onkin järkevämpi kysymys esittää, suljettiinko oikea poliisivankila Itä-Uudenmaan alueelta. Ehkä sprinklereiden puute oli syynä tai sitten se, että Järvenpään poliisivankila sulkemalla pystyttiin joka tapauksessa säilyttää kolmio Itä-Uudenmaan poliisivankiloiden välillä, jolloin mistään paikasta ei ole liian pitkä matka poliisivankilaan. Tämä taas tarkoitti sitä, että poliisivankila, joka suljettiin, oli pohjoisen alueen kiireisin.

Onkin melko vaikeaa sanoa, oliko ratkaisu oikea vai väärä, kun jossakin oli säästettävä. Toki asiaa käsitellessä Järvenpään näkökulmasta on ratkaisu väärä, mutta onko lopputulos sama, jos asiaa käsittelee koko Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen näkökulmasta. Ainut asia mistä olemme varmoja, on se, että resurssit tulisi saada sille tasolle, että Järvenpään poliisivankila saataisiin jälleen auki.

LÄHTEET

Alasuutari Pertti, 2011, Laadullinen tutkimus 2.0

Antti Kaikkonen, 2017, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/KK_95+2017.pdf

Eduskunnan oikeusasiamies, 2019, Järvenpään poliisivankilan tarkastus, <https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/3623/2019>

Finlex, Oikeudenkäymiskaari, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1734/17340004>

Finlex, Pakkokeinolaki, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806#L2P2>

Finlex, Rikoslaki, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Finlex, Tutkintavankeuslaki, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050768>

Finlex, Valtioneuvoston asetus poliisista, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131080>

Helminen K., Fredman M., Kanerva J., Tolvanen M. & Viitanen M., 2020, Esitutkinta ja pakkokeinot

Kauhanen Pauliina, 2019, Jyväskylän poliisivankilan sulkemisen seuraamukset

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/171346/ON_Kauhanen.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Kuntaliitto, Kaupunkien ja kuntien lukumäärät ja väestötiedot, <https://www.kuntaliitto.fi/tietotuotteet-ja-palvelut/kaupunkien-ja-kuntien-lukumaarat-ja-vaestotiedot>

Oikeus.fi, <https://oikeus.fi/fi/index/asiatjapalvelut/rikoksenuhrille/josjoudutrikoksenuhriksi/selkokielellasuomeksi/rikosasiankasittelynvaiheet.html>

Poliisi, Itä-Uudenmaan poliisilaitos, <https://poliisi.fi/ita-uudenmaan-poliisilaitos>

Poliisi, Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen organisaatio, <https://poliisi.fi/organisaatio-ja-johto-ita-uudenmaan-poliisilaitos>

Räisänen Martta, 2016, Kuulusteltavan oikeudet ja velvollisuudet,

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/119992/opinayte_R%C3%A4is%C3%A4nen%20Martta.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Syyttäjälaitos, <https://syyttajalaitos.fi/asianosaisena-rikosprosessissa>

Syyttäjälaitos, <https://syyttajalaitos.fi/esitutkinta>

Tilastokeskus, Kuntien avainluvut 2016-2020, https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/

Tilastokeskus, Suoritettujen kiinniottojen määrä kasvoi 3 prosenttia.

https://www.stat.fi/til/rpk/2020/14/rpk_2020_14_2021-02-26_tie_001_fi.html

Tuomioistuinlaitos, 2021, <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiat/rikosasiat/rikosasiankasittely.html>

Tuomioistuinlaitos, 2021, <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiat/rikosasiat/pakkokeinot.html>

Valtioneuvosto, Poliisin hallintorakennusuudistus, Pora III-päälinjaukset, 2012, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79458/sm_342012.pdf?sequence=1&isAllowed=

Vantaan Sanomat, 2016, <https://www.vantaansanomat.fi/paikalliset/1779762>